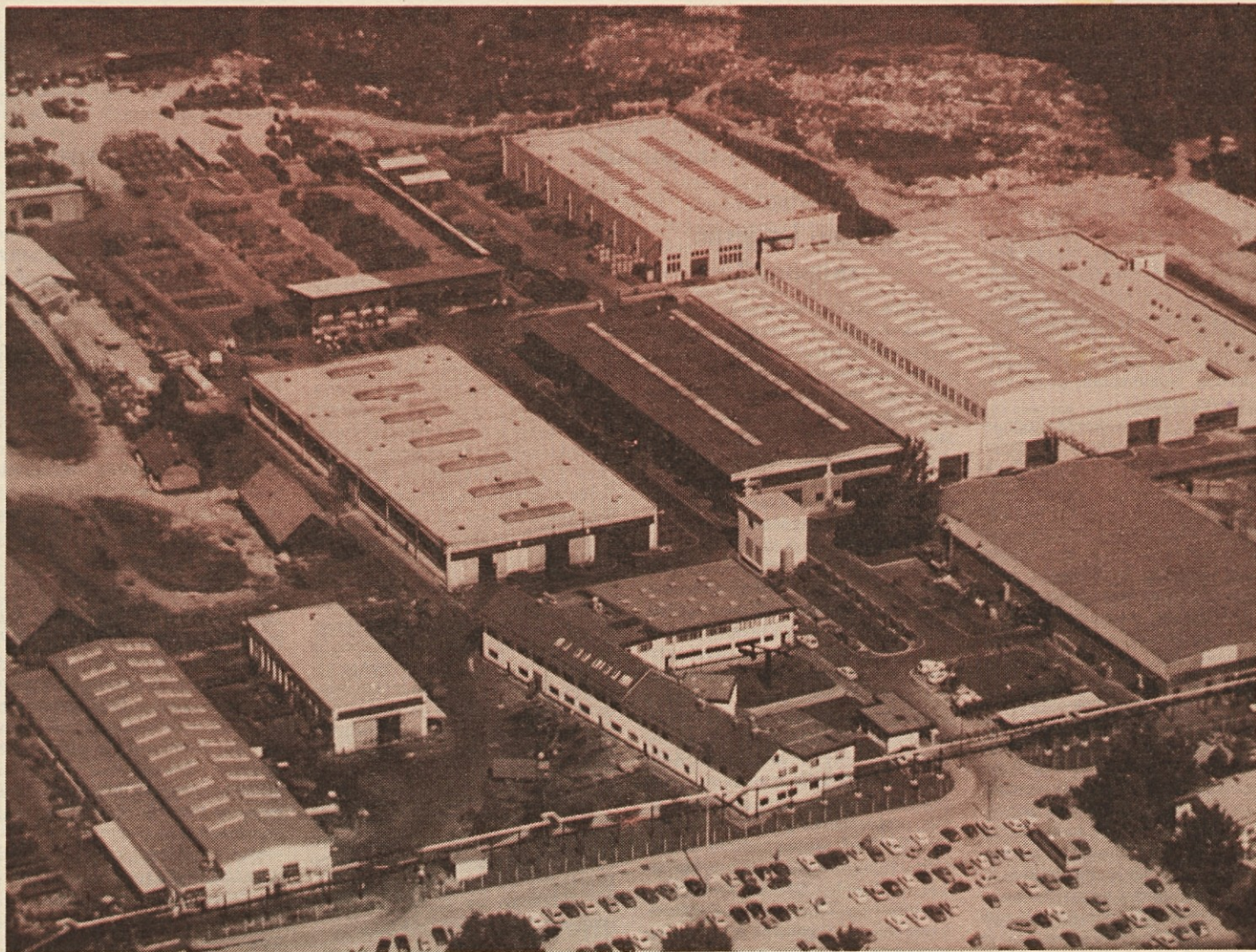

REŠETO

SREČNO V 1986! — Na pragu novega leta smo, novega obdobja, pred novimi načrti, novimi nalogami...

Izteka se težko leto, na katerega in kakršnega smo bili pripravljeni. Vedeli smo, da ne bo enostavno, vedeli smo, da bo zahtevalo izjemne napore vseh nas. V iztekajočem se letu 1985 smo se spominjali 40-letnice osvoboditve in konca zadnje velike vojne, 40-letnice organizacije združenih narodov in prav takšne obletnice osnovanja socialistične Jugoslavije. Praznovali smo skromneje kot sicer, delavno. V drugačno obnašanje kot doslej nas silijo ekonomske razmere, silijo nas čas, v katerem živimo. Bolj se je treba postaviti na lastne noge, smo sklenili, svoj razvoj je treba graditi z izkoriščanjem lastnih sil, notranjih rezerv, večjo uporabo znanja in pameti. Več kot doslej bo treba vlagati v ustvarjalno znanje. Investiranje v znanje, je nekdo posrečeno dejal, se dolgoročno izplača, bolj kot vlaganje v beton in zidovje. Posebno še, ker načrtovano vlaganje v zidovje kontrolirajo in obravnavajo regijske in republiške komisije za presojo

umestnosti investicij, za investiranje v znanje pa ni takih komisij.

Znanje je alternativa našega razvoja. Tudi doslej bi moralo biti bolj cenjeno. Načrtovanje našega prihodnjega srednjeročnega razvoja to bolj upošteva. Seveda pa ob tem tudi delo, prizadevno, ustvarjalno. Le s tem se bomo izkopali iz težav, le s tem se bomo uveljavili na zahtevnih zunanjih trgih. Kvaliteta pa mora biti tudi za domač trg in domačega potrošnika, jasno.

Obravnava in sprejem razvojnih dokumentov do leta 1990 in do 2000 je neposredno pred nami. Od tega je odvisna naša prihodnost, naš razvoj. Pred nami so četrte delegatske volitve, tudi pomembna naloga. In pred nami je vsa prihodnost, morda malce negotova, črnogleda. Kakšna bo, ko bo postala resničnost, je precej odvisno od nas samih.

Iskrene čestitke ob vstopu v novo leto 1986 vsem delovnim ljudem in občanom naše občine s preprosto željo, da bi bilo to leto mirno, zdravo, delovno uspešno in vsaj slabše in težje ne od minulega!

Napredek v razvoju

V mesecu oktobru in novembru so bile v vseh krajevnih skupnostih izvedene programsko volilne seje krajevnih konferenc SZDL, na katerih je bil opravljen celovit pregled družbenopolitičnega in družbenoekonomskega dogajanja v preteklem letu v posameznih krajevnih skupnostih, postavljena pa tudi izhodišča za razreševanje najbolj perečih problemov v posameznih krajevnih skupnostih.

Programsko volilne seje so pokazale novo vsebino, ki je brez dvoma rezultat doseženega razvoja krajevnih skupnosti. Komunalni problemi, ki so bili v preteklosti najmočnejše zastopani v razpravah v vseh krajevnih skupnostih, se postopoma umikajo drugim problemom, ki so bili doslej sicer vedno prisotni, vendar pa so bili zaradi perečih komunalnih problemov drugega značaja.

Razprava v vseh krajevnih skupnostih je pokazala, da so ljudje zadovoljni z doseženimi uspehi na komunalnem področju pa tudi na ostalih področjih, ki najbolj vplivajo na zadovoljevanje osnovnih življenjskih potreb delovnih ljudi in občanov. To je brez dvoma rezultat realnega in dosledno izpeljanega programa samopriskupka, rezultat pripravljenosti ljudi za dodatno zbiranje sredstev in opravljanje prostovoljnega dela, visoke stopnje vklajenosti programov krajevnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti, velikega razumevanja združenega dela in ne nazadnje dobrega razumevanja in solidarnosti med posameznimi krajevnimi skupnostmi. Vse to je ugodno vplivalo tudi na politično vzdušje, kar daje garancijo, da bodo vsi problemi učinkovito razreševani tudi v prihodnje. Razumljivo je, da so ob tej splošni ugotovitvi programsko volilne seje obravnavale tudi specifične probleme, ki so značilni za posamezne krajevnne skupnosti. Razumljivo pa je tudi, da tudi komunalni problemi še niso prišli z dnevnega reda.

Vsebinska dobra, udeležba manj

Če smo zadovoljni z vsebino programsko volilnih konferenc, pa ne moremo biti v celoti zadovoljni z udeležbo na konferencah. Eden izmed razlogov je prav gotovo v tem, da niso bila v posebnih točkah dnevnega reda izpostavljena tista vprašanja, ki so najbolj aktualna v posameznih krajevnih skupnostih, kar običajno posebno animira ljudi. Razlog pa je prav gotovo tudi v tem, da delovni ljudje in občani še vedno ne vidijo v polni meri te organizacije kot mesto, kjer bi lahko uresničevali svoje interese.

Še vedno se preveč prepušča samoupravnim organom v krajevnih skupnostih, da sami dajejo pobude in razrešujejo posamezne probleme.

Ribnica: Kakšno krajevno skupnost?

V KK SZDL Ribnica je ponovno prišla do izraza neustreznost političnega in samoupravnega organiziranja te krajevnne skupnosti. To krajevno skupnost pestijo podobni problemi kot ostale krajevnne skupnosti v Sloveniji, v katerih ima občina svoj sedež. Delo organizacije SZDL je tu v mnogočem oteženo, ne prihajajo do izraza specifični problemi in potrebe, ker se te v mnogočem utapljajo v interesih občine. S hitrim tempom družbene stanovanjske gradnje nastajajo nove specifične življenjske sredine, ki zahtevajo tudi nove oblike političnega delovanja in vsklajevanje vse bolj raznolikih interesov. Konferenca si je zadala nalogo, da nadaljuje z načrtanimi aktivnostmi v zvezi s preoblikovanjem krajevnne skupnosti, predvsem pa da preveri tudi ustreznost lastnega organiziranja. Konferenca je opravila temeljito analizo enoletnega dela, posebej pa je izpostavila problematiko delovanja inšpekcijskih služb, samoupravnih interesnih skupnosti, mladinske organizacije in drugih družbenopolitičnih organizacij v KS, urejanje okolja, urbanizacije, še posebej pa je bila izpostavljena problematika postavitve spominskega parka in ustrezne ureditve okolice osnovne šole, ki je z različnimi posegi izgubila svoj funkcionalni prostor. Krajevna konferenca je kljub specifičnim težavam uspešno izpeljala vrsto nalog, to delo pa bi bilo lahko še boljše, če bi se v razreševanje raznolikih problemov vključil širši krog ljudi, še posebej zaradi tega, ker je koncentracija kadrov v Ribnici največja. Konferenca je izvolila tudi novo vodstvo organizacije, ker je dosedanjemu potekel mandat. Za naslednji dve leti bodo konferenco vodili tov. Zbanič Alojz kot predsednik, tov. Rus Angelca kot podpredsednik in tov. Žibert Nataša kot sekretarka.

Sodražica: Premalo stikov z ljudmi

KK SZDL Sodražica je visoko ocenila rezultate dela v krajevni skupnosti v preteklem letu. Nove pridobitve na

komunalnem področju in še posebej izgradnja novega vrtca v Sodražici so povečali zadovoljstvo ljudi, pozitivno je bilo ocenjeno delo pretežne večine vaških odborov in samoupravnih organov v krajevni skupnosti, kritično pa so spregovorili o nekaterih neaktivnih vaških odborih, kjer so rezultati zaradi tega tudi slabši. Tudi delo delegacij je bilo temeljito obravnavano. Podana je bila ugotovitev, da delegati dobro delajo tam, kjer imajo občutek, da lahko vplivajo na sprejete odločitve (zbor krajevnih skupnosti, SIS materialne proizvodnje), slabo pa tam, kjer tega vpliva nimajo (SIS družbenih dejavnosti). V razpravi je bilo opozorjeno na dejstvo, da vse preveč opuščamo včasih zelo uveljavljene oblike političnega delovanja kot so zbori občanov, interesni zbori, javne razprave, tribune in druge neposredne oblike. Še posebno pozornost je konferenca namenila boljši organizaciji javnih prevozov. Na konferenci je bil navzoč predstavnik avtobusnega podjetja, zato je lahko prišlo do neposredne izmenjave mnenj in predlogov za izboljšanje stanja na tem področju. Zaradi poteka mandata dosedanjega predsednika je konferenca izvolila novega. V naslednjem mandatnem obdobju bo konferenco vodil tov. Matelič Anton, za sekretarko pa je bila ponovno izvoljena Drobnič Nevenka.

Loški potok: Poudarek na delu z mladimi

KK SZDL Loški potok je zelo ugodno ocenila dosežene uspehe v krajevni skupnosti, ki so brez dvoma izredno veliki. Vsebinsko razpravo so skoraj v celoti namenili problematiki delovanja oziroma vključevanja mladine v vse oblike delovanja v krajevni skupnosti. Čeprav so bila mišljenja o delovanju mladine deljena, pa je vendarle prišlo do ugotovitve, da se je mladina v preteklosti množično vključevala v vse konkretne akcije, ki so bile organizirane v krajevni skupnosti, da pa je dovzetna za negativne pojave takrat, ko neposrednih akcij ni. V programske usmeritve so zapisali kot prioritarno nalogo, da poiščejo usposobljene ljudi za delo z mladino, zagotovijo pa tudi ustrezna sredstva, ki bodo omogočila izpeljavo progra-

ma za delo z mladino. Zavzeli so se za večje vključevanje mladih v delegatskem odločanju, pozitivno pa ocenili tudi društveno dejavnost v krajevni skupnosti.

Dolenja vas: V teku velike akcije

KK SZDL Dolenja vas je kritično spregovorila o lastnih oblikah dela in vključevanju v celotno dogajanje v krajevni skupnosti. Pozitivno je ocenila delo samoupravnih organov v krajevni skupnosti, organizacija SZDL pa jim je nudila premalo podpore. Pozitivno je bila ocenjena velika aktivnost vseh društev v KS, v katerih je bila ves čas prisotna velika aktivnost, opravljenega pa je bilo izredno veliko prostovoljnega dela (gasilci, lovci). Z ozirom, da potekajo v krajevni skupnosti velike akcije v zvezi z gradnjo novega pokopališča, ureditve telefonije v vsej KS in gradnja vodnega zadrževalnika v Prigoricah, je razprava zajemala predvsem ta področja. Svoje mesto v razpravi in programskih usmeritvah pa je dobilo tudi otroško varstvo, preventiva v cestnem prometu in prevozi otrok, komunalni problemi posameznih naselij, ljudska obramba i.d.r.. Konferenca je zaradi poteka mandata dosedanjemu predsedniku izvolila novega. V naslednjem dvehletnem obdobju bo konferenco vodila tov. Dejak Ana.

KK SZDL Velike Poljane je vso pozornost namenila nadaljnjim naporom za urejanje komunalnih problemov v KS. Dano je bilo veliko priznanje vodstvu krajevnne skupnosti, ki je zelo uspešno razrešilo vrsto najtežjih komunalnih problemov, vsi krajanje pa z velikim zaupanjem pričakujejo tudi nadaljnjih uspehov, za kar imajo veliko garancijo v uspešno izpeljanem referendumu za dodatni samopriskupvek in v dosedanjem uspešnem vodstvu KS. Pozitivno je bila ocenjena tudi društvena dejavnost in druge aktivnosti, ki so bile izpeljane v KS.

KK SZDL Sv. Gregor je največ pozornosti namenila nadaljnjemu reševanju komunalnih — predvsem cestnih problemov. Velika razprostranjenost krajevnne skupnosti zahteva velika vlaganja v ureditev komunalnih problemov, ki pa se v zadnjem času bolj učinkovito razrešujejo. Pozitivno je bilo ocenjeno delovanje društev in krajevnne samouprave, kar pa je že stalnica v tej krajevni skupnosti.

Predsedstvo OK SZDL Ribnica bo opravilo temeljito oceno programsko volilnih sej KK SZDL, skupne probleme pa tudi vključilo v program dela OK SZDL Ribnica.

Stane Kromar

Programsko volilna seja SZDL

O vseh pomembnih vprašanjih življenja

Na redni letni programski konferenci (tokrat je bila tudi volilna) se je 27. novembra sestala občinska organizacija socialistične zveze delovnih ljudi Ribnica. Delegati so se osredotočili na poročilo o delu občinske (in krajevnih) organizacije SZDL v tem letu, čeprav je težko ocenjevati delo te najmasovnejše družbenopolitične organizacije (predvsem še v volilnem letu) samo za obdobje enega leta. Problematika, pri razreševanju katere odigrava SZDL izjemno pomembno vlogo, se ne omejuje samo na tekoče leto in tako tudi problemov ni moč jemati iz širšega časovnega okvira, predvsem pa ne načrtovati akcij in aktivnosti socialistične zveze in vseh njenih frontnih delov.

Letošnja programsko volilno seja SZDL lahko ocenimo kot dobro pripravljeno in dobro izvedeno. Delegati so obravnavali vsa najpomembnejša družbeno ekonomska in politična ter organizacijska vprašanja sedanjega trenutka v občini, razpravo pa je usmerjalo bogato in vsestransko dobro pripravljeno poročilo predsedstva občinske konference socialistične zveze.

Poročilo (in tudi razprava) se je največ zadrževalo na prikazu in oceni družbeno ekonomskih odnosov v občini v zadnjem obdobju. Gospodarstvo naše občine je v letu 1985 nadaljevalo z nadpovprečnimi rezultati na področju ustvarjanja dohodka, čistega dohodka in akumulacije, izvoza ter rasti števila zaposlenih v primerjavi z republiškim povprečjem. Rast dohodka in čistega dohodka prehitela republiško povprečje samo za nekaj indeksnih točk, saj se je v devetih mesecih primerljivi dohodek v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta pri nas povečal za 96% (v republiki za 90%), rast čistega dohodka pa je bila nekaj višja in je znašala 102%. Pozornost zbuja podatki o akumulativnosti in reprodukcijski sposobnosti ribniškega gospodarstva, ki kar za 100% presega republiško povprečje. Ta podatek pa izkrivlja podoba o dejanskem stanju našega gospodarstva, saj precenjuje dejansko reprodukcijsko sposobnost in vzbuja pretirane nerealne apetite na področju osebne, skupne in kolektivne porabe. Visoki indeksi povečanja dohodka in ostanka dohodka so precej posledica inflacije in gibanja cen, po drugi strani pa le dve temeljni organizaciji (Rikostroj in Donit) izkazujeta dejansko visoko stopnjo rentabilnosti, saj edini presegata 10% stopnjo akumulativnosti.

Primerjalni podatki za občinsko in republiško gospodarstvo so torej samo navidezno ugodni za gospodarstvo naše občine, v resnici pa ne zagotavljajo sami po sebi trajnejšega nadpovprečnega položaja in so tudi pri nas nujni kontinuirani naporji za doseganje tistih rezultatov in kvalitativnih premikov v načinu gospodarjenja, ki smo jih začrtali v naših programih dolgoročne stabilizacije gospodarstva.

Dokaz, da nadpovprečni finančni rezultati organizacij združenega dela naše občine niso posledica bistveno višje produktivnosti in drugih kvalitativnih kazalcev uspešnosti poslovanja od republiškega povprečja, so tudi podatki o gibanju fizičnega obsega industrijske proizvodnje. V letu 1985 smo štartali z izjemno visokimi pokazatelji rasti industrijske proizvodnje, ki so bili v prvi vrsti posledica normalizacije oskrbe z reprodukcijskimi materiali. Med letom pa so se pokazatelji začeli zniževati. Padci rasti fizičnega obsega proizvodnje so bili zlasti opazni v mesecih julij, avgust in september, tako da je v septembru devetmesečni fizični obseg proizvodnje že padel na nivo preteklega leta. Ne glede na določene slabosti metodologije merjenja fizičnega obsega proizvodnje, ki ne omogoča v dovolj veliki meri ovrednotiti tehnološke in vrednostno bolj oplemenitene proizvode, moramo vendar oceniti, da proizvodni in delovni potenciali v organizacijah združenega dela med letom niso dovolj izkoriščeni oziroma učinkoviti.

Ocenjujemo, da je bil omenjeni padec fizičnega obsega proizvodnje v tretjem četrtletju letos predvsem posledica teh razlogov:

- angažiranje industrijskih delavcev pri sezonskih kmetijskih opravilih in dopusti nasploh

- obsežnejša investicijska dela v proizvodnih obratih (Sukno, Riko), kar je oviralo normalen potek proizvodnje

- povečanje zalog gotovih proizvodov zaradi zmanjšane povpraševanja (Inles, Itpp)

- slabosti v organiziranju in planiranju proizvodnje, s prevelikim poudarkom na delovnih obveznostih v zadnjem četrtletju.

Ne glede na navedena gibanja oziroma prav zaradi tega pričakujemo, da bomo ob koncu leta vendar dosegli načrtovano 4% rast fizičnega obsega industrijske proizvodnje, kar dokazujejo tudi podatki o poteku proizvodnje v mesecu oktobru.

Seveda pri našem gospodarstvu ne moremo mimo izredno velikih investicijskih vlaganj v tem letu, ki bodo rezultate dajale že v bližnji prihodnosti. Opazno pa je tudi povečanje vrednosti zalog materialov in nedokončane (ponekod tudi dokončane) proizvodnje, obveznosti gospodarstva se ne zmanjšujejo. Najuspešnejše rezultate gospodarjenja dosega naše gospodarstvo na področju izvoza. V devetih mesecih se je izvoz povečal v primerjavi z enakim lanskim obdobjem za 178% (preko 4,5 milijarde din), od tega je 40% izvoza na konvertibilno tržišče. Plan izvoza bodo dosegli vsi razen Inlesa in Sukna. Opozoriti velja še na to, da se bistveno popravlja tudi struktura izvoza, povečuje se izvoz na račun višje predelanih proizvodov in storitev — premik v kvaliteto. Težave se kažejo tudi že na področju nagrajevanja, saj osebni dohodki vedno težje sledijo rasti življenjskih stroškov.

Precej slabši rezultati od področja gospodarstva so v zasebnem sektorju — kmetijstvo, obrt, gostinstvo, prevozništvo. Tem vprašanjem, predvsem na področju pridelave hrane, bo treba v prihodnje posvetiti precej več pozornosti.

Konferenca je podrobneje ocenila tudi delovanje družbeno političnega sistema, delegacij in skupščin, tudi z vidika priprav na pomladanske volitve, pa tudi delovanje organov občinske konference SZDL in krajevnih konferenc. Pri utrjevanju krajevnih samouprave so bili doseženi pomembni uspehi, prav tako pri razreševanju življenjsko pomembnih vprašanj v krajevnih skupnostih. V veliko primerih je reševanje pomembnih vprašanj tudi rezultat ugodnih gibanj v našem gospodarstvu, ki ima pravi posluh za potrebe krajanov, pa tudi rezultat samopriskrbe in prostovoljnega dela. Tudi v prihodnje ostaja ena osnovnih nalog socialistične zveze v občini in v KS stalno spremljanje dogajanja v svojem okolju, skrb za ustrezen razvoj gospodarstva ter družbeno politične-

Novoizvoljeni sekretar občinske konference SZDL Miran Košmrlj

ga sistema, skrb za odpravljanje doslej spoznanih napak in pomanjkljivosti, predvsem pa krepitev učinkovitosti svoje lastne organizacije, da bo znala pravočasno prisluhniti utripu življenja, željam ljudi, da bo znala vedno in pravočasno tudi poiskati rešitve spoznanih problemov.

Vsekakor čaka socialistično zvezo veliko nalog neposredno pred izvedbo volitev delegacij v marcu in kasneje čim bolj učinkovito delo celotnega področja delegatskega odločanja. Bolj se bo treba posvetiti tudi delovanju ostalih družbeno političnih organizacij, predvsem mladinske, o čemer je bilo veliko rečenega ne le na seji občinske, pač pa tudi na sejah krajevnih konferenc socialistične zveze. In pa seveda celotno področje družbenih organizacij in društev, ki morajo nuditi delovnim ljudem dovolj široke možnosti za uveljavljanje in uresničevanje njihovih interesov, potreb in želja s posameznimi področji.

V tem smislu so bile oblikovane in sprejete tudi programske usmeritve občinske organizacije socialistične zveze za naslednje leto. Naloge torej področja družbeno ekonomskih odnosov v občini, utrjevanja družbeno političnega sistema, sistema demokratičnega odločanja, naloge s področja planiranja in izvajanja planskih nalog, predvsem pa utrjevanje in uveljavljanje socialistične zveze kot dejanske fronte vseh socialističnih sil v naši družbi.

Delegati občinske konference SZDL so izvolili tudi novo vodstvo občinske organizacije. Za predsednika občinske konference SZDL je bil izvoljen dolgoletni družbeno politični delavec France Grivec, zaposlen na Riku, za podpredsednika ponovno inž. Lojze Marolt (ZKGP), za novega sekretarja pa Miran Košmrlj, lesni tehnik iz Grčaric, zaposlen na Inlesu, roj. 1959, ki bo sekretarsko funkcijo profesionalno opravljal od 1. aprila 1986 dalje, do tedaj pa, do izvedbe volitev v marcu, pa dosednji sekretar Stane Kromar.

Izvoljena volilna komisija

Na zadnji seji skupščine občine Ribnica je bila imenovana tudi volilna komisija, katere prva naloga bo pripraviti in izvesti v občini spomladanske delegatske volitve. V komisiji so Blaž Volf kot predsednik, Angelca Rus kot tajnica, člani pa Dušan Lavrič, Nuša Orel in Karmen Tanko. Namestniki so Janez Gorše, Janez Mihelič, Stanka Divjak, Miran Lavrič in Marjana Radivojevič.

Evidentirani možni kandidati

Še približno dva meseca in pol nas ločita od volitev 1986, četrth delegatskih volitev po letu 1974. Sredi marca bomo vsi šli na volišča, najprej v delovnih organizacijah in skupnostih in tri dni kasneje v krajevnih skupnostih. Od tu naprej bo potekal že zadnji del volitev, konstituiranje delegatskih skupščin občin, interesnih skupnosti, republik in zveze.

Volitvam namenimo v našem listu res veliko pozornosti. V septembrski številki smo objavili sezname vseh doslej evidentiranih možnih kandidatov za delegate. Kar lepo število možnih kandidatov smo nabrali, z objavo spiskov pa seveda evidentiranja nismo zaključili. Še je možno razmišljati o možnih kandidatih, še jih je možno predlagati. Prav tako je še vedno možno razmišljati o možnih kandidatih za opravljanje najodgovornejših delegatskih funkcij v delegatskih skupščinah, vse do tedaj, ko bodo liste delegacij oblikovane na kandidacijskih konferencah v združenem delu, krajevnih skupnostih in v občini.

Rekli smo, da je treba na delegatske dolžnosti, predvsem najodgovornejših dolžnosti predlagati dobre in najboljše. Lahko bi se prerekli o tem, kaj je dober in najboljši kandidat, saj se »kvaliteta« lahko različno ocenjuje tudi glede na to, kdo podaja oceno. Nesporno pa je, da morajo biti volitve izvedene sredi marca in vsa ostala opravila (konstituiranje skupščin in volitve funkcionarjev) v predvidenih rokih.

Težji del priprav na volitve — evidentiranje — je opravljen. Zmotno pa je razmišljanje, da je bil to najtežji del. Brez dvoma nas čaka še veliko odgovornega in naporega dela pri končnem oblikovanju predlogov delegacij, saj se bo marsikdo od evidentiranih branil sprejeti kandidato, veliko delegatov pa je evidentiranih tako v DO kot v krajevni skupnosti. Sindikat in socialistična zveza bosta morala pravočasno uskladiti evidentirane možne kandidate, da ne bi kdo kandidiral v dveh krajih. Nihče namreč ne more biti hkrati v dveh delegacijah niti ne more biti več kot dva mandata zapored v isti delegaciji.

Danes objavljamo seznam evidentiranih možnih kandidatov za opravljanje najodgovornejših delegatskih funkcij v skupščinah občine in samoupravnih interesnih skupnosti v občini Ribnica. Seznam je nekaj starejši, saj zajema stanje do 21. oktobra letos. Po tem datumu tudi ni bilo posebnih novih predlogov. Rekli pa smo že, da tu-

di ta del priprav na volitve še ni zaključen in je še vedno možno o kandidatih razmišljati in jih predlagati. Seznane evidentiranih torej lahko še dopolnujemo z novimi predlogi.

Občinska skupščina:

— predsednik SO: Janez Mihelič, Alojz Marolt, France Grivec, Rudi Brinšek, Janez Novak, France Lapajne, Andrej Mihelič.

— podpredsednik: Janez Novak, Franc Petek.

— predsednik ZZZ: Janez Anzeljč, Breda Oražem, Alojzija Zakrajšek, Franc Šilc, Lado Orel.

— podpred. ZZZ: Vlado Mihelič, Jože Tanko.

— predsednik zb. KS: Jože Drobnič, Peter Jecelj, Jože Andoljšek, Alojzija Zakrajšek, France Šilc.

— podpred. zb. KS: Franc Prelesnik.

— predsednik DPZ: Janez Bambič, Stanko Rus, Janko Debeljak, Janez Mihelič, France Grivec.

— podpredsednik DPZ: France Ilc, Janez Mihelič, Lado Orel.

— predsednik IS SO: Vinko Drobnič, Peter Levstik, Alojz Marolt.

SIS za izobraževanje:

— predsednik: Vinko Bambič, Nevenka Lesar, Lado Orel.

— podpredsednik: Tanja Debeljak.

— preds. zbora uporabnikov: Tezija Čihal, Olga Tanko, Franc Tekavec.

— podpred. zbora upor.: Janez Pogorelec, Mateja Železnik, Vesna Postrak.

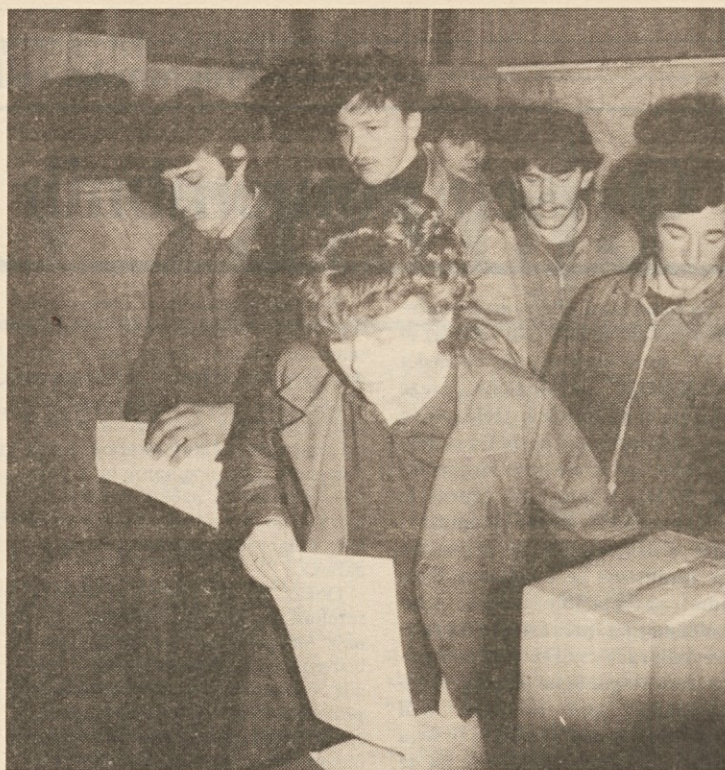
— preds. zbora izvajalcev: Štefka Joras, Alenka Oberstar, Viktorija Turšič.

— podpred. zbora izv.: Jože Kos, Viljem Vesel, Sonja Pogorelec.

SIS za zdravstvo:

— predsednik: Jože Klun, Alojz Češarek, Ferdinand Nosan, Vinko Mate, Zinka Banulič, Breda Oražem, Milena Hegler.

— podpredsednik: Slavka Drobnič, Viktor Pogorelec, Alojz Češarek, Olga Tanko, Matjaž Zobec.

— preds. zbora uporabnikov: Viljem Vesel, Breda Oražem, Ana Benčina, Hinko Oblak.

— podp. zbora uporabnikov: Metka Klun, Anton Potisek.

— preds. zbora izvajalcev: Andrej Oražem, Irfan Sarkič, Štefka Mlinko.

— podpr. zbora izv.: Marija Picsek, Milena Abrahamsberg, Darko Križ.

SIS za otroško varstvo:

— predsednik: Mara Kersnič, Magda Vrh, Nuša Orel.

— podpredsednik: Danica Polovič.

— predsednik zbora uporabnikov: Milena Krajec, Irena Prus, Ivanka Nosan.

— podpreds. zbora uporabnikov: Marta Košir, Štefka Mlinko.

— predsednik zbora izvajalcev: Marija Gašperič, Julka Lesar, Angelca Šega.

— podpreds. zbora izvajalcev: Nežka Zbašnik.

SIS za raziskovanje:

— predsednik: Branko Košmrlj, inž. Jože Tanko, ing. Branko Šenk, Vojko Štanfelj, Leopold Trdan.

— podpredsednik: Milan Arko, Milena Brezec.

SIS za zaposlovanje:

— predsednik: Bojan Turk, Nanda Nosan, Dušan Bajde.

— podpredsednik: Bernarda Pirc.

SIS za kulturo:

— predsednik: Milena Brezec, Marija Čampa, Anton Petek, Nikola Radič, Janez Debeljak, Franc Zajc ml.

— podpredsednik: Stane Klun.

— predsednik zbora uporabnikov: Bogdana Košmrlj, Milan Stupica.

— podpreds. zbora uporabnikov: Metod Jaklič, Ivan Henigman.

— predsednik zbora izvajalcev: Milan Čirovič, Prvin Lavrič, Bojan Oražem.

— podpreds. zbora izvajalcev: Medard Pucelj, Darko Vesel.

SIS socialnega skrbstva:

— predsednik: Andreja Šulentič, Lado Andoljšek, Janez Gorše.

— podpredsednik: Rezka Čihal.

— predsednik zbora uporabnikov: Nada Rus — Kovčič, Franc Zajc st..

— podpreds. zbora uporabnikov: Jože Klun.

— predsednik zbora izvajalcev: Nuša Andoljšek.

— podpreds. zbora izvajalcev: Metka Korelec.

SIS socialnega varstva:

— predsednik: Andreja Šulentič.

— podpredsednik: Nada Lavrič.

SIS za telesno kulturo:

— predsednik: Uroš Bregar, Vlado Perušek, Milojka Leban, Viktor Pogorelec, Peter Karpov.

— podpredsednik: Janko Ilc.

— predsednik zbora uporabnikov: Franc Benčina, Borut Kozina.

— podpreds. zbora uporabnikov: Marija Pajk.

— predsednik zbora izvajalcev: Niko Bajde, Anton Joras.

— podpreds. zbora izvajalcev: Franc Zavodnik.

Stanovanjska skupnost:

— predsednik: Janez Debeljak, Nada Blatnik, Lado Orel.

— podpredsednik: Dušan Jamnik.

— predsednik zbora uporabnikov: Jože Košmrlj.

— podpreds. zbora uporabnikov: Alojz Zbašnik.

Skupnost pokojninsko invalidskega zavarovanja:

— predsednik: Ivan Petrič, Ivan Francelj.

Za člane DPZ Skupščine SR Slovenije so evidentirani:

Ludvik Zajc, Marija Jelen, France Lapajne.

Za člana delegacije zveznega zbora Skupščine SFRJ in SR Slovenije:

Viktor Pogorelec.

Za predsednika Skupščine SR Slovenije je evidentirana:

Majda Poljanšek.

Jana Uran — ponovno pravobranilka

Na zadnji seji vseh zborov skupščine občine Ribnica 10. in 11. decembra je bila na predlog koordinacijskih odborov za kadrovska vprašanja pri občinskih konferencah socialistične zveze Ribnica in Kočevje ponovno izvoljena za pravobranilko samoupravljanja za ti dve občini dosedanja pravobranilka Jana Uran iz Kočevja. To odgovorno družbeno funkcijo je uspešno opravljala zadnja štiri leta, nov mandat pa ji velja od 1. januarja 1986. Tovaršiči Uranovi želimo pri njenem delu tudi v prihodnje veliko uspeha.

Več zalog, več obresti

Skupščina občine Ribnica je na zadnji seji (pred koncem leta se bodo delegati zbrali še enkrat) dne 10. in 11. decembra obravnavala naslednja vprašanja: Informacijo o poslovnem uspehu OZD s področja gospodarstva in negospodarstva v letošnjih prvih devetih mesecih, Osnutek dolgoročnega plana občine Ribnica do leta 2000, ki je bil za približno poldrugi mesec dan v javno razpravo, o nekaterih razmišljanjih v tem dokumentu pa pišemo danes posebej, ter vrsto dokumentov s področja davčne politike (predlog dogovora o usklajevanju davčne politike v naslednjem srednjeročju, predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov, predlog odloka o spremembah odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačila za storitve ter predlog odloka o davku na promet nepremičnin). Skupščina je obravnavala še poročilo o uresničevanju SLO in družbene samozaščite v zadnjih letih, sprejela odlok o ustanovitvi sklada stavbnih zemljišč, obravnavala predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o ureditvi cestnega prometa v naseljih in zimske službe v občini in še nekatere druge stvari.

Zanimiva je kratka informacija o poslovnem uspehu OZD s področja gospodarstva in negospodarstva v prvih letošnjih devetih mesecih:

Spremembe v obračunskem sistemu in bilančnih shemah v precejšnji meri otežujejo primerjavo letošnjih in lanskih poslovnih rezultatov, zato bomo pri najpomembnejših ekonomskih kategorijah navedli tudi korigirane indekse (izračunane s predpostavko, da bi letošnji obračunski sistem veljal tudi lani). Omeniti pa moramo tudi izredno visoko rast cen: v primerjavi z obdobjem januar — september 1984 so se v SR Sloveniji povečale cene proizvodov za 93,9%, cene na drobno za 77,8% in cene življenjskih potrebščin za 75,8%.

Komite za družbeno planiranje, gospodarstvo in proračun občine Ribnica je zbral naslednje podatke:

— v primerjavi z obdobjem januar — september 1984 se je obseg industrijske proizvodnje zmanjšal za 2,3%.

— gospodarstvo je v prvih devetih mesecih 1985 izvozilo za 4.532 milijonov din blaga in storitev (indeks 178), od tega kar 40% na konvertibilni trg, ter uvozilo za 806 milijonov din (indeks 142), od tega kar 90% s konvertibilnega trga. Tako je doseglo skupno stopnjo pokritja uvoza z izvozom 5,6 (na konvertibilnem trgu 2,5, na klirinškem pa 33,3).

OPOMBA: zaradi realnega prikazovanja zunanje-trgovinskih gibanj navajamo podatke o izvozu in uvozu v stalnem tečaju ZIS (1 dolar = 185,70 din).

Sedaj pa si oglejmo podatke iz obdelave periodičnih obračunov za obdobje januar — september!

V prvih devetih mesecih 1985 je gospodarstvo doseglo 20.639 milijonov din celotnega prihodka (indeks 187) in obračunalo 15.692 milijonov din porabljenih sredstev (indeks 193, korigirani indeks 184). Tako je doseglo 4.947 milijonov din dohodka (indeks 169, korigirani indeks 196) in poslovalo s pozitivnim finančnim rezultatom (tako kot v prvih devetih mesecih 1984).

V obdobju januar — september 1985 je obračunalo 775 milijonov din amortizacije (indeks 291) in doseglo negativni saldo plačanih in prejetih obresti v višini 997 milijonov din (indeks 554), konec septembra 1985 pa je izkazalo 368 milijonov din nerealiziranih prihodkov (indeks 159), to je 1,8% obračunanih prihodkov (indeks 90).

V obdobju januar — september 1985 je doseglo naslednje vrednosti temeljnih kazalcev poslovanja: gospodarnost 131,5% (indeks 97, korigirani indeks 102), donosnost 34,3% (indeks 89, korigirani indeks 103), akumulativna sposobnost 10,0% (indeks 111), reproduktivna sposobnost 15,3% (indeks 122) in koeficient obračanja obratnih sredstev 2,0 (indeks 91).

V tem obdobju je bilo v poprečju zaposlenih (na podlagi stanja ob koncu meseca) 3.452 delavcev (indeks 104,5). Posamezen delavec je v poprečju dosegel 1.463.510 din dohodka (indeks 160, korigirani indeks 186) in 47.446 din mesečnega čistega osebnega dohodka (nominalna rast 83,4%, realna rast 4,3%).

Razporejanje dohodka in čistega dohodka

Gospodarstvo je v obdobju januar — september 1985 razporedilo 4.933 milijonov din dohodka (indeks 169, korigirani indeks 196), od tega za financiranje skupnih družbenih potreb 940 milijonov din (indeks 211), za financiranje splošnih družbenih potreb pa 95 milijonov din (indeks 183).

V tem obdobju je razporedilo 3.644 milijonov din čistega dohodka (indeks 202), in sicer:

— za osebne dohodke 1.969 milijonov din (indeks 197),

— za skupno porabo delavcev 239 milijonov din (indeks 196),

— za razširitev materialne osnove dela 1.256 milijonov din (indeks 219),

— za rezervni sklad 166 milijonov din (indeks 166).

Tako je doseglo 1.435 milijonov din akumulacije (indeks 210) in 2.210 milijonov din sredstev za reprodukcijo (indeks 233).

Poslovna sredstva in njihovi viri

Navajamo samo nekaj podatkov o pomembnejših elementih poslovnih sredstev in njihovih virov:

— konec septembra 1985 je gospodarstvo izkazalo zaloge v višini 6.044 milijonov din (indeks 252); surovine, material, drobnji inventar in embalaža so udeležene z 51%, nedokončana proizvodnja s 27%, gotovi proizvodi in blago pa z 22%; najbolj so se povečale zaloge nedokončane proizvodnje (indeks 393);

— konec septembra je uporabljalo 3.855 milijonov din kreditov (indeks 218); kratkoročni krediti za obratna sredstva (upoštevaje obveznosti za izkoriščene »okvirne kredite«) so udeleženi z 69%, krediti za osnovna sredstva s 16%, dolgoročni krediti za obratna sredstva s 14%, sanacijski pa z 1%; najbolj so se povečali dolgoročni krediti za obratna sredstva (indeks 320).

— brez upoštevanja čekov in menic ter predujmov je izkazalo konec septembra 1985 terjatve do kupecev v višini 2.083 milijonov din (indeks 203) in obveznosti do dobaviteljev v višini 1.779 milijonov din (indeks 211);

— konec septembra 1985 je izkazalo 5.955 milijonov din trajnih virov poslovnih sredstev (indeks 200).

Temeljne značilnosti poslovanja gospodarstva v prvih devetih mesecih 1985 so:

— zmanjšanje obsega industrijske proizvodnje ter ugodna zunanje-trgovinska gibanja,

— poslovanje brez izgub,

— rast temeljnih kazalcev poslovanja: gospodarnosti, donosnosti, akumulativne in reproduktivne sposobnosti (ob upoštevanju korigiranih indeksov),

— velika odvisnost od kreditov, zlasti za obratna sredstva,

— izredno nagla rast salda plačanih in prejetih obresti,

— pospešena rast zalog nedokončane proizvodnje,

— hitrejša rast obveznosti do dobaviteljev kot terjatve do kupecev.

Družbene dejavnosti

Spremembe v obračunskem sistemu in bilančnih shemah so vplivale (podobno kot v gospodarstvu) tudi na primerljivost letošnjih in lanskih poslovnih rezultatov OZD družbenih dejavnosti. Ker pa so pri teh organizacijah korekcije minimalne, v tej informaciji ne bomo navajali korigiranih indeksov. Omenimo naj le visoko rast cen življenjskih potrebščin — za 75,8%.

V obdobju januar — september 1985 so OZD družbenih dejavnosti dosegle 351.767 tisoč din celotnega prihodka (indeks 223), 269.077 tisoč din dohodka (indeks 230) in 214.064 tisoč din čistega dohodka (indeks 228) in poslovalo s pozitivnim finančnim rezultatom (tako kot v prvih devetih mesecih 1984).

V teh organizacijah je bilo v obdobju januar — september 1985 v poprečju zaposlenih (na podlagi stanja ob koncu meseca) 278 delavcev, kar je za 7 delavcev ali za 2,6% več kot pred enim letom, posamezen delavec pa je v poprečju dosegel 51.346 din mesečnega čistega osebnega dohodka (nominalna rast 115,8%, realna rast 22,8%).

Obračunani čisti osebni dohodki na delavca v prvih devetih mesecih so znašali v gospodarstvu 47.446 din (Riko skupaj 54.837 din, Inles skupaj 40.265 din), v negospodarstvu pa 51.346 din (OŠ Ribnica 53.883 din, OŠ Sodražica 56.926, OŠ Loški potok 61.137, OŠ Jože Petek 56.056, Glasbenišola 38.802, DU Ribnica 28.200, zdravstveni dom 53.493 in VVO Majde Šilc 34.620 din).

Akumulacija je bila v tem času dosežena v višini milijarde 435 milijonov 728.000 din, od tega Riko skupaj 887 milijonov 356.000 din in Inles 292 milijonov 178.000 din.

Kaže, da se rezultati gospodarjenja tudi do konca leta ne bodo bistveno poslabšali. Kljub temu pa je skupščina opozorila na resnost položaja, predvsem pa na dvoreznost prikazovanja rezultatov povprečja, ki ga dviga manjše število organizacij, v povprečju občine pa se skriva zaskrbljujoč položaj nekaterih drugih. Misli dajo tudi nekatera neugodna gibanja — rast zalog materiala, nedokončane proizvodnje in končnih izdelkov in pa porast kreditov oziroma obresti zanje.

Prav je, da poznamo lastne slabosti, da se zavedamo obstoječih ali možnih težav. Pretirano samozadovoljstvo ob gospodarskem stanju, zavitem v splošno povprečje, ni primerno in vsi moramo našemu gospodarskemu razvoju posvetiti ne le vso našo skrb, pač pa naše sposobnosti in znanje, pa tudi zavzeto, odgovorno delo. Zato, da bi se izognili možnostim hujših gospodarskih pretresov, kar bi zamajalo tudi naše načrte na vseh drugih področjih. Skupščina je povsem upravičeno opozorila na to in prav je bilo tako.

Novi delovni prostori

V Donitovem tozdu Pletilnica v Sodražici so 23. novembra dosegli pomembno delovno zmago z otvoritvijo novih delovnih prostorov. Iz govora direktorja tozda Franceta Bojca ob otvoritvi, ki je bila združena tudi s proslavo ob dnevu republike, na kateri so jim zaigrali tudi sodraški tamburaši pod vodstvom nekdanjega dolgoletnega direktorja stare Pletilnice Janeza Lesarja, smo zvedeli nekaj najpomembnejših podatkov o tozdu, o prizadevanjih in načrtih tega sodraškega delovnega kolektiva. Pred tem pa še nekaj podatkov o gospodarjenju tozda v prvih letošnjih devetih mesecih, povzetih iz občinske analize: dosežen primerljivi dohodek v devetih mesecih 272.629.000 din (119,2% več), dosežena akumulacija 90 milijonov 242.000 din (133% več), povprečno število zaposlenih na podlagi ur — 172 (3 odst. več) in še enkrat večji povprečni osebni dohodki od enakega lanskega obdobja (54.280 din).

Začetki žičnega tkalstva v Sodražici segajo 90 let v preteklost, ko je 1895. leta domačin lesni trgovec Evgen Ivanc kupil prve lesene statve za tkanje žičnih mrež za potrebe sitarstva. V letu 1907 je postavil pravo obratovalnico, ki pa vse do osvoboditve ni prerasla značaja obrtne delavnice. Seveda so v Sodražici, od prometnih poti odmaknjenem kraju, v Ivančevi pletilnici tkali žična pletiva že po sodobnih industrijskih principih in na tkalnih strojih na električni pogon.

V letu 1948 je bila obratovalnica nacionalizirana. Tedaj je bilo tu 12 zaposlenih, od tega sedem tkalcev, trije skladiščniki, potnik in upravitelj. Poleg klasičnih mrež za izdelovanje vseh vrst sit in rešet so proizvajali tudi rabič mreže za gradbeništvo ter mreže za vrtno ograje. V prvem povojnem obdobju je šla delavnica skozi vrsto reorganizacij, spremembe pa niso vplivale na hitrejši razvoj podjetja. Prvi razvojni uspehi je bil dosežen v letu 1965, ko je bila zgrajena manjša industrijska hala, kupljenih pa je bilo tudi 13 tkalnih strojev. To so bili že začetki industrijske proizvodnje žičnih pletiv.

Pred petnajstimi leti, v letu 1971, se je samostojno podjetje zaradi prodajnih in razvojnih interesov vključilo kot kasnejši tozd v delovno organizacijo Donit Medvode. Naslednje leto je bila zgrajena nova proizvodna hala ter dokupljeni novi čolnični tkalni stroji. leta 1979 pa je bil del proizvodnje moderniziran s dvanajstimi najsodobnejšimi tkalnimi stroji. Od tega je bilo sedem strojev brezčolničnih z novo tehnologijo podajanja votka z grabilom.

Danes imajo v tozdu 65 tkalnih strojev in vse potrebne naprave za pravo proizvodnjo in tekoče vzdrževanje. Letna proizvodnja znaša 1,5 do 1,7 milijona kvadratnih metrov različnih žičnih in delno plastičnih tkanin. Za to morajo predelati do 1.550 ton različnih žic.

V času od vključitve v Donit do leta 1980 je bil razvoj Pletilnice usmerjen v zagotavljanje in širitev proizvodnje mrež za armite, po letu 1980 pa tudi v proizvodnjo ostalih vrst mrež za široko potrošnjo. Pri tem so vedno pomembnejše nerjaveče mreže za potrebe filtracije.

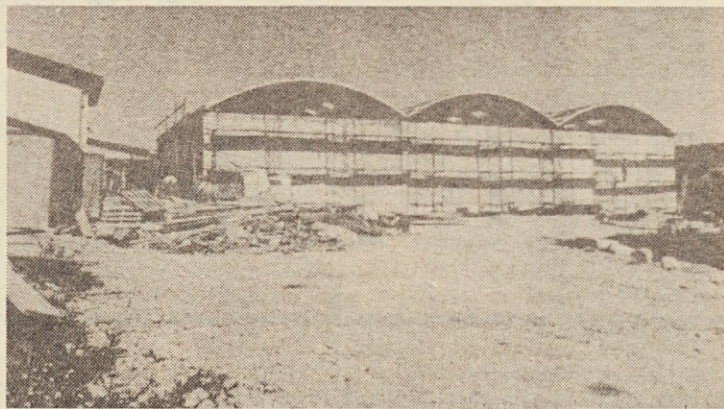
Proizvodnja mrež poteka v proizvodni hali (2000 m²), pol toliko pa je še upravnih, skladiščnih in drugih

pomožnih prostorov. Za doseženo stopnjo tehnologije je proizvodnja urejena, težave pa imajo s skladišči in prostori za previjanje žice ter delno pripravo proizvodnje na osnovi globalnega snovanja.

V sodraškem Donitu se zavedajo, da je njihova usoda predvsem v njihovih rokah. Le z delom, prizadevnostjo in smotnim načrtovanjem si bodo lahko ustvarili možnosti za normalen in dolgoročni razvoj, razvoj, ki bo pomemben ne le za tozd ali krajevno skupnost, ampak za vso občino. Del novih razvojnih možnosti tozda so tudi tokrat dokončani novi proizvodni prostori. Precej nejasnosti in težav je bilo doslej okrog prostorskih možnosti razvoja tozda. Šele letos so uspeli zadevo pripeljati tako daleč, da imajo vsaj do leta 2000 zagotovljeno prostorsko širjenje. Prihodnji razvoj tovarne, pravijo, bo moral biti hitrejši in uspešnejši kot doslej, čeprav tudi z dosedanjim razvojem ne smejo biti nezadovoljni.

Investicija v nove prostore, vključena pred dnevom republike, je bila sicer skromna, pa vendar spodbudna in za kolektiv pravi praznik. Znaša okrog 80 milijonov din, obsega pa nakup 1,5 hektara zemljišč, izgradnjo 650 kv. metrov proizvodne hale s potrebno opremo za proizvodnjo sestavnih delov za filtre in konfekcioniranje tkanin ter izgradnjo obvozne ceste in kanalizacije. Kanalizacijo je sofinancirala komunalna skupnost, ostalo pa s polovičnim deležem vsi tozdi Donita.

Že za prihodnje leto načrtujejo nova dela, ki naj bi omogočila novo kvaliteto v proizvodnji oziroma boljše tehnologijo in potek proizvodnje. Del načrtnejšega razvoja tozda je tudi prehod na konfekcioniranje tkanin (za to so zgrajeni novi prostori). Konfekcioniranje tkanin (izdelava različnih filtrov, od katerih so že osvojili predilniške filtre) pomeni pomembno višjo stopnjo obdelave in predelave mreže, njihovega osnovnega proizvoda. Posebej še zato, ker se tovrstna konkurenca že pojavlja v jugoslovanskem prostoru. Tudi sama proizvodnja mrež je omejena oziroma niha glede na povpraševanje in tudi možnosti dobave žice, po svoje vplivajo na proizvodnjo zunanje razmere in še marsikaj. Lasten razvoj pa želijo hitreje graditi tudi na višji stopnji predelave doma izdelanih mrež.

Novi proizvodni prostori v sodraškem Donitu, v katerih bodo izdelovali konfekcionirane tkanine in sestavne dele za filtre.

Veliki načrti v vodnem gospodarstvu

V prejšnji številki smo v Delegatskem Rešetu objavili pomembne razvojne dokumente skupščine občine in sisov materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti. Nekateri samoupravni sporazumi so manjkali, npr. za področje vodnega gospodarstva in PTT, ker jih tedaj pač še nismo imeli.

Danes bomo povedali nekaj misli o vodnem gospodarstvu, ki jih lahko zasledimo v samoupravnem sporazumu o temeljih plana območne vodne skupnosti Ljubljana — Sava za naslednje srednjeročno obdobje. Ta sporazum je sorazmerno obsežen, saj obravnava vodno gospodarjenje v osemnajstih občinah ljubljanske regije, Zasavja in Cerknici. V tem sisu so urejana vsa pomembna vprašanja gospodarjenja z vodami, nadaljnji vodnogospodarski razvoj pa bo usmerjen predvsem v naslednja področja: vzdrževanje vodnogospodarskih objektov in naprav, v regulacije in gradnjo zadrževalnikov za izboljšanje obstoječega stanja vodnega režima, v preprečevanje poplav, vzdrževanje in urejanje hudournikov ter stabilizacijo hudourniških in erozijskih območij, v preprečevanje onesnaževanja ter čiščenje odpadnih voda in v zavarovanje zalog pitne vode s proučevanjem možnosti za nova zajetja tako pitne kot industrijske vode ter v bogatenje podtalnice.

Program vodnogospodarskih vlaganj v naslednjih petih letih je na tej osnovi ovrednoten (po cenah 1984) na 12.028 milijonov din, kar predstavlja 0,56% družbenega proizvoda. Del sredstev (2.544 milijonov) bo združen tudi za izvedbo programa zveze vodnih skupnosti Slovenije. Za redno vzdrževanje bo v petih letih namenjenih (seveda na območju celotne sis!) 2.755 milijonov (22,90% vseh sredstev), za študijsko raziskovalno dejavnost 234 milijonov, za spremljanje stanja vod. režima in funkcionalne izdatke 528 milijonov, obrambo pred poplavami 325 milijonov, urejanje vodotokov 1.007 milijonov din, za zadrževalnike in zbiralnike 1.300 milijonov din, soudeležbo pri preskrbi z vodo 400 milijonov din, kot soudeležba za čiščenje voda in zaščito podtalnice 2.935 milijonov din, skupaj torej 12.028 milijonov din.

Zanima nas, kaj bo pri nas!

Na področju vzdrževanja je predvideno urejanje Tržišnice in druga manjša vzdrževalna dela. Večja dela bodo na področju odvodnjavanja za potrebe melioracij, kjer je predvideno vlaganje v okviru gradnje prigoriskega zadrževalnika na potoku Ribnici 183 milijonov din (okrog 15 km regulacij). Pri gradnji zadrževalnika Prigorica je predvideno nadaljevanje del in dokončanje pregrade in izgradnja dovodnega rova in drugih objektov v sklopu celotne akumulacije v vrednosti 200 milijonov din. Skupno so predvidena naslednja vlaganja v naši občini v naslednjih petih letih: za redno vzdrževanje 70 milijonov din, za osnovno odvodnjo 183 milijonov, za zadrževalnike 200 milijonov, za oskrbo z vodo 12 milijonov (vodovodi!), za čiščenje in zaščito voda sedem milijonov, skupno 472 milijonov din ali 5,41% celotnih sredstev. (Milijoni so seveda novi, vendar tega ni potrebno posebej poudarjati!).

Verjetno bo prišlo še do sprememb, vsaj v cenah, ki se naglo menjajo. Pri nas največja vodnogospodarska gradnja in tudi sicer ena največjih v regiji — zadrževalnik v Prigorici, je velika stvar, ki bo angažirala denarje in izvajalske moči lep del srednjeročnega obdobja. Prizadevati si bo treba, da bi v okviru te akcije postorili kar največ na tem področju, predvsem ureditev sturge Ribnice pod zadrževalnikom, ureditev potoka Obrha in rešitev celotnega dolenjevaškega polja pred poplavami.

Ne samo več, tudi veliko bolje

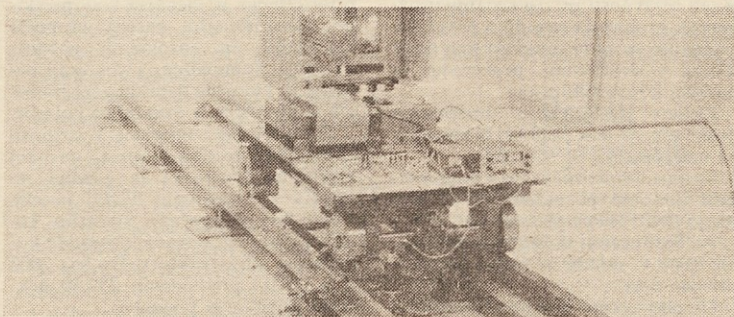
Zaskrbljujoče, ne, prav zastrašujoče so vesti in ocene o kakovosti (kakovosti) našega dela, naših izdelkov. Spominimo se priprav na »posebno leto« — izvoz juga v Ameriko, kako smo se ironično, kar malce privoščljivo nasmihi ob ne vem kako dolgem telesu iz Amerike z obsežnim seznamom pomanjkljivosti, ki jih je treba odpraviti, če naj jugo sploh sme priti na zahtevno, razvajeno ameriško tržišče. Posmehovali pa smo se sami sebi, ne le Zastavi, ob naporih, prodreti na zahtevno dolarsko tržišče, morda tudi za vsako ceno, ki pogosto pomeni tudi pod ceno.

Ne gre zgolj za jugo in kvaliteto njegove izdelave, gre za sploh vse, kar delamo, proizvajamo, prodajamo, nudimo. Niso to le izdelki take ali drugačne vrste, so tudi storitve, usluge, način posredovanja, prodajanja, nudenja. Tudi nasmeš prodajalca v trgovini sodi v kvaliteto naše ponudbe, tudi dobra volja, prisrčnost carinika na meji, gostinskega delavca itd. Vemo pa, da nekvalitete ne dosegamo samo pri jugu ali našem oknu, stiskalnici, nakladalci, štedilniku, odeji, ampak povsod, na vseh področjih, na vsakem koraku. Govorimo sicer o kakovosti, ki naj bi bila pogoj prodora na zahtevnejša, zelenodolarska tržišča, kvaliteto pa najraje zahtevamo od drugih ali se za svoje slabo delo zgovarjamo na druge, jo zavijamo v vsesplošno jugoodgovornost. Žal...

Ne le več, tudi bolje je treba delati!

Če hočemo priti z izdelki v svet, z njimi zaslužiti, se otresti težkih milijardnih dolgov in obresti zanje. Ne le govoriti o boljšem delu, postalo naj bi normalna stvar, način mišljenja, obnašanja, življenja.

Izraelski humorist Ephraim Kishon je neke pisał, da 1200 Philipsovih delavcev naredi letno pol milijona televizijskih katodnih cevi, 132 japonskih delavcev v enakem času pa okrog 350.000 enakih katodnih cevi. Opozarja na način in tudi učinkovitost, pa tudi seveda kvaliteto dela. Samo Japonci so od malih nog vzgojeni za delo, od otroštva jim vcepljajo v zavest spoznanje, da so revna dežela in da jim ne preostane drugega kot delati.

RIKO 1985 — gibljive linije. Letos osvojena povsem nova proizvodnja za izvoz. Gibljiva linija ne pove dosti. Gre za robotizacijo, avtomatizacijo transporta na delovnem mestu. Izredno zahtevna proizvodnja, posebno še, ker je v svetu malo tovrstnih izkušenj. Doslej v Riku dobro kaže s proizvodnjo, ki pomeni osnovo Rikovega razvoja v bližnji prihodnosti in tja do leta 2000.

Dobro in poceni delati. In mi? Od Valentina Vodnika dalje se pričujemo, da smo bogata dežela, da imamo nič koliko surovin in drugih naravnih bogastev. Zadnja štiri desetletja pa nam je v sleherni atom naših teles prodrlo spoznanje, da nam nihče ne more nič, da smo nepremagljivi in da sploh lahko počnemo, kar se nam zahoče.

Potem pa so prišla grenka spoznanja, saj vemo, kakšna in katera!

Japonci niso smeli delati velikih avtomobilov, pa so delali majhne in pri tem so nedosegljivi. Rekli so si, da bodo najboljši na področju elektronike — pa so. Sklenili so, npr., da

bodo najbolje igrali Beethovna — in ga igrajo najbolje na svetu. Itd.

In mi? Ah, za Bosno je dobro, pravimo — in prodajamo naše nedelo, nekvaliteto, vsakršno šlamastiko po naši ljubi domovini. In naša ljuba ostala domovina tudi pri nas, v Sloveniji. In ko vsi skupaj pokukamo s temi izdelki preko meje, smo užaljeno začudeni, ker nam te naše veleizdelke blagohotno vračajo.

Pa smo tam!

Na predlog Gospodarske zbornice Slovenije je slovenska skupščina nedavno obravnavala srhljivo poročilo, podkrepjeno z mnogimi uradnimi podatki o problemih kvalitete našega dela. Ne samo izdelkov, tudi storitev in načina dela v prav vseh sredinah. Poročilo je bilo res zaskrbljujoče, na koncu pa je skupščina SRS sprejela ustrezne ugotovitve, stališča in sklepe. Jedro tega je misel, da je treba prenehati povsod govoriti o kakovosti, pač pa je treba kvaliteto preprosto — delati in jo potem prodajati.

Del omenjenih ugotovitev, stališč in sklepov v zvezi s poročilom o kakovosti kot bistvenem elementu naše gospodarske uspešnosti objavljamo z željo, da bi ne ostalo le pri tem zapisu. V vseh sredinah, v proizvodnih in neizvozno delovnih skupnostih, tudi v upravnih organih, družbeno političnih organizacijah in silih naj bi o tem spregovorili, predvsem pa o svojem možnem prispevku izboljšanju kakovosti dela.

Ugotovitve, stališča in sklepi

1. Skupščina SR Slovenije ugotavlja, da je zagotavljanje kakovosti široka družbena naloga, ki je aktualna na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja. Od izboljšanja kakovosti na vseh ravneh so odvisne tudi možnosti za rešitev sedanjih gospodarskih težav. Na ta način se bo možno bolj enakopravno vključiti v mednarodno delitev dela. Kakovost bo morala postati sestavni del naše razvojne politike ter način dela in življenja, če bomo hoteli zagotoviti izboljšanje življenjskih in delovnih razmer ter krepitev družbenega in materialnega položaja delavcev, delovnih ljudi in občanov. Uspešne rezultate bomo v celoti dosegli, ko se bo vsak posameznik čutil odgovornega za kakovostno delo in odločanje ter spoštoval in cenil kakovost v najširšem pomenu besede. Zato je potrebno začeti s široko družbeno, dolgoročno usmerjeno aktivnostjo za izboljšanje kakovosti odločanja, poslovanja in dela.

2. Skupščina SR Slovenije ocenjuje, da je glavni razlog za slabo kakovost naših proizvodov in storitev v premajhnem uveljavljanju ekonomskih kriterijev, ki bi v primeru delovanja zagotavljali višjo kakovost. Avtarktičnost našega gospodarstva, administrativna zaščita domačih proizvajalcev, zapiranje trga in ozki lokalni interesi ter neusklajenost predpisov o kakovosti s svetovnimi, povzročajo vedno večje zaostajanje za kakovost v razvitejših državah, s tem pa tudi vedno manjše možnosti za izvoz naših proizvodov in storitev na ta tržišča. S tem se zmanjšuje tudi možnost pridobivanja novih tehnologij, znanja in reprodukcijskega materiala v tujini, kar tudi vpliva na slabšanje kakovosti. Administrativno linearno določanje cen in socializacija izgub v organizacijah združenega dela, ki niso sposobne s kakovostno organizacijo dela in prestrukturiranjem zagotoviti normalnega poslovanja, ne spodbujata drugih organizacij, da bi iskale boljše rešitve. Splošno pomanjkanje blaga na trgu ter potrošniška miselnost občanov, delavcev in delovnih ljudi povzročajo nezainteresiranost organizacij za izboljšanje kakovosti, videza in trajnosti proizvodov in storitev.

3. Vse samoupravne organizacije in skupnosti bodo morale ob tem izdelati svoje konkretne programe, ker bo le tako možno konkretizirati in uresničiti osnovno zamisel o dvigu kakovosti. Aktivnosti morajo biti stalne, koordinirane, bitka za kakovost mora postati gibanje v našem življenju. Za učinkovitost teh aktivnosti pa je nujno razširiti gibanje in ustvarjanje pravega vzdušja za zagotovitev višje kakovosti na celoten jugoslovanski prostor, saj je slovensko združeno delo na različne načine povezano z dogajanjem v drugih republikah in avtonomnih pokrajinah.

4. Skupščina poudarja, da mora biti spodbuda za bolj kakovostno delo v večji meri zagotovljena s delovanjem ekonomskih zakonitosti in večjim vključevanjem v mednarodno delitev dela. Samostojno lahko tržne zakonitosti zagotavljajo popolno selekcijo kakovostnih proizvodov in storitev od neakovostnih ter nagrajevanje dobrih proizvajalcev in sankcije za slabe le v popolnoma tržno organiziranih gospodarskih, v vseh drugih primerih pa so potrebne še dodatne aktivnosti. Zato je potrebno

tudi pri nas z družbenopolitično aktivnostjo zagotavljati ustrezno klimo za negovanje kakovosti, kar pa mora biti podprto z ukrepi razvojne in tekoče ekonomske politike. Zagotoviti je potrebno, da bo v planskih aktih na vseh ravneh opredeljena tudi politika kakovosti in dane osnove za spodbujanje delavcev za boljše odločanje in delo.

Poseben pomen za zagotavljanje kakovosti ima tudi motiviranje raziskovalnega, izobraževalnega in strokovnega dela pri razvijanju in uvajanju sodobnih dosežkov ter javno objavljane dosežkov in uspehov s tega področja.

5. Za sprejemanje in izvajanje politike kakovosti so v organizacijah združenega dela odgovorni vsi delavci. Pri predlaganju te politike imajo posebno odgovornost poslovodni delavci, za katere morajo biti doseženi rezultati na področju kakovosti element ocenjevanja njihovega dela. Vodilni in vodstveni delavci morajo na osnovi znanja in motivacije zagotoviti ustrezno aktivnost vsakega delavca, v primeru nepoštovanja dogovorjenega pa tudi zahtevati odgovornost posameznikov.

6. Skupščina poudarja, da je treba delavce, delovne ljudi in občane stalno opozarjati o nujnosti izboljševanja kakovosti. Zato jih je treba že od predšolske vzgoje dalje vzgajati in izobraževati tako, da bodo bolje delali oziroma da bodo sprejemali le kakovostne izdelke. Potrebno pa jim je zagotavljati pravilne informacije, podprte z ustreznimi analizami.

Zagotoviti je potrebno, da se bodo delavci stalno in poglobljeno dodatno izobraževali in si pridobivali nova znanja in informacije. Samoupravne organizacije in skupnosti morajo pridobivati nove strokovnjake, spodbujati je treba večjo izkoriščenost lastnega znanja in motivirati inovacijske procese ter dajanje koristnih predlogov za izboljšanje proizvodnje.

7. Organizacije združenega dela morajo z notranjimi ukrepi zagotoviti, da bodo sposobne proizvajati izdelke na svetovni ravni produktivnosti, ekonomičnosti in kakovosti, ustrezati morajo zahtevnim tehničnim pogojem in kakovostnim kriterijem. Pogoji za to pa je po mnenju Skupščine SR Slovenije tudi ustrezna oprema in tehnologija ter uvajanje sodobnih procesov poslovanja. Zato se je potrebno bolj povezovati s svetom in izkoriščati možnosti za prenos znanja in njegovo ustrezno uporabo pri nas.

8. Delavci in delovni ljudje morajo biti za kakovostno delo tudi ustrezno nagrajevani, kajti le v primeru neposredne odvisnosti njihovega materialnega položaja od kakovosti bodo tudi vsestransko zainteresirani za dvig nivoja kakovosti. Bolj kot doslej je potrebno uveljavljati sistem moralnih priznanj za kakovostno delo, po drugi strani pa tudi sankcionirati slabo delo.

9. Skupščina meni, da je potrebno v organizacijah združenega dela v največji meri uporabljati zaščitne in blagovne znamke, zaščitna imena in druge oblike izkazovanja kakovosti.

V razpravi občinski dolgoročni plan

Skupščina občine Ribnice je na zadnji seji 10. in 11. decembra obravnavala osnutek dolgoročnega plana občine za obdobje 1986 — 2000 in ga pospremila za približno poldrugi mesec v javno razpravo. Le-ta bo potekala v vseh temeljnih samoupravnih sredinah, v krajevnih in interesnih skupnostih, delovnih skupnostih, družbeno političnih organizacijah in seveda v temeljnih delegacijah. Predvidoma konec januarja bo dokument ponovno prišel v obravnavo in sprejemanje v delegatske klopi.

Kar precej razvojnih dokumentov za javno razpravo se nam je zadnje čase nabralo, dokumentov, o katerih bo treba v vseh sredinah resno in odgovorno spregovoriti, jih pretestiti, izločiti, kar po našem skupnem mnenju ne spada vanje in dodatni, kar so predlagatelji morda nehoti izpustili. Poleg dolgoročnega plana razvoja občine do leta 2000 bo v januarju v razpravi tudi srednjeročni razvojni načrt do leta 1990. Temelje tega načrta smo objavili v celoti v zadnjem Delegatskem Rešetu, prav tako pa predložimo samoupravnih sporazumov o temeljnih planov samoupravnih interesnih skupnosti držbenih in (večine) gospodarskih dejavnosti.

Naj ob tej priložnosti posebej opozorimo bralce Rešeta na pomen dokumentov, objavljenih v prejšnji številki v Delegatskem Rešetu. Ta številka ima gotovo trajnejšo vrednost, saj nam bo vsem služila kot pripomoček v javni razpravi o predlogih razvojnih dokumentov. Predsedstvi občinskih organizacij socialistične zveze in zveze sindikatov sta opredelili januar kot čas, v katerem naj bi potekala organizirana javna razprava o razvojnih dokumentih (tudi o predlogu dolgoročnega plana občine do leta 2000). Da ne bi v javni razpravi govorili preveč na pamet, predlagamo, da zadnje Delegatsko Rešeto spravite za potrebe in čas javne razprave in tudi za kasneje.

V tem sestavku bomo poskusili na kratko predstaviti najpomembnejša predvidevanja občinskega dolgoročnega razvojnega načrta, čeprav je to glede na obsežno tematiko in skromen prostor kaj težko.

Temelji razvoja

Med temelje dolgoročne usmeritve sestavljajo razvojnega načrta štejejo v občini spoznane skupne interese, skladnejši razvoj celotnega območja, stalno izboljševanje kadrovske strukture in dvig izobrazbene ravni, izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev delovnih ljudi in občanov, posebna skrb pa je posvečena smotrni izrabi prostora ter varstvu in izboljšanju življenjskega okolja.

Glede na razvojne usmeritve bo v prihodnjem srednjeročnem obdobju do leta 1990 družbeni proizvod naraščal po 4% letni stopnji, zaposlovanje pa po 3% stopnji. Tako bo morala biti realna rast družbenega proizvoda po letu 1990 tudi štiri odstotna ob znatno nižji stopnji zaposlovanja in večji rasti produktivnosti dela. Delež posameznih področij dejavnosti pri ustvarjanju družbenega proizvoda se ne bo bistveno menjal. Glede na dolgoročne usmeritve, ki predvidevajo razvoj obstoječe industrijske proizvodnje in razvoj novih akumulativnih proizvodnih dejavnosti, intenziven kmetijski razvoj s

poudarkom na živinoreji, ter razvoj terciarnih dejavnosti s poudarkom na učinkovitosti in organizirani trgovini, servisnih dejavnosti, razvoju drobnega gospodarstva, razvoju turističnih in gostinskih zmogljivosti se bo udeležba le-teh dejavnosti pri ustvarjanju družbenega proizvoda nekoliko povečala. Znatno se mora povečati tudi delež izvoza v družbenem proizvodu, še posebej konvertibilnega.

Delitev ustvarjenega družbenega proizvoda do leta 2000 naj bi temeljila na naslednjem:

- rast amortizacije bo v dolgoročnem obdobju pospešena in bo nad rastjo družbenega proizvoda,
- čisti osebni dohodki bodo realno rasli v skladu z rastjo produktivnosti dela,
- rast splošne in skupne porabe bo v povprečju nekoliko nižja od rasti družbenega proizvoda in se bo gibala vzporedno z rastjo dohodka,
- v skladu z zahtevami dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije se bodo sredstva za izboljšanje in razširitev materialne osnove dela povečala znatno hitreje od družbenega proizvoda.

Pri oblikovanju in razporejanju sredstev za investicije predvidevamo v naši občini, da bomo uspeli pritegniti iz razvitejših okolij znatnejša investicijska sredstva. Predvidoma naj bi se organizirala delovna mesta v krajih, kjer žive delavci. Nizka dolgoročna zadolženost bo pomenila manjše obveznosti odplačevanja dolgoročnih posojil in v večji meri ohranjala reprodukcijska sredstva za namene obnove in razširitve proizvodnih zmogljivosti.

V prihodnje se predvideva razvoj poselitve predvsem v občinskem središču in v vseh krajih razvitejših. Kljub temu se predvideva povečanje števila prebivalstva le v Ribnici oziroma ribniškem območju (1981. leta 6162 prebivalcev, leta 2000 pa 7317 ali 18,7% več), v ostalih središčih pa

Gibanje prebivalstva

Načrtovani razvoj prebivalstva v naši občini je vsklajen s projekcijami za ljubljansko regijo in republiko. V prihodnje naj bi v regiji dosegli skladnejši razvoj, bolj bi morali skrbeti za ohranjanje kmetijskih zemljišč. Po tej zasnovi naj bi bilo v občini Ribnica leta 2000 okoli 13.200 prebivalcev. Letna stopnja rasti naj bi bila 0,42% ali 53 prebivalcev povprečno letno. V Sloveniji je bilo ocenjeno bodoče število kmečkega prebivalstva na 5 odst. Da bi bila v naši občini obdelana vsa kmetijska zemljišča, bi bilo v letu 2001 enako število kmetov kot leta 1981, to je 1094. Število prebivalcev naj bi se torej v naši občini povečalo do leta 2000 za približno 1200. Za predvideno število prebivalcev občine bo treba seveda tudi zagotoviti zaposlitev. V letu 1981 je imela Ribnica v ljubljanski regiji najnižjo stopnjo aktivnosti prebivalstva (41,7%, regijsko povprečje 49,3%). Ob koncu tisočletja naj bi se povprečje v regiji (in tudi naši občini) izravnalo na 48%. Regijska zasnova razvoja predvideva leta 2000 v naši občini poleg Vrhniko najvišjo stopnjo rasti zaposlovanja in sicer 2,06%.

Rasti števila prebivalstva poskuša slediti tudi načrtovano širjenje naselij. Razvoj naselij v občini bo usmerjen tako, da bi dosledno varovali najkvalitetnejša kmetijska zemljišča, varstveno območje vodnih virov, ki so prioriteta pomena za vodopreskrbo pomembnejših naselij, območja kvalitetnih in varovalnih gozdov, območja, pomembna za varovanje naravne in kulturne dediščine ter pomembna območja za obrambne potrebe.

Poselitve bo usmerjena v strnjeno območje obstoječih naselij ali na manj kvalitetna kmetijska in gozdna zemljišča v neposredni bližini naselij. Tako bo omogočeno smotrno koriščenje in dograjevanje obstoječe komunalne infrastrukture. Do leta 2000 je v občini predvidenih 250,90 hektarov površin za pozidavo.

Bistvenih težav z onesnaževanjem okolja pri nas še nimamo, čeprav se pojavljajo težave okrog onesnaženosti vode in delno zraka. Z vidika varovanja okolja so najpomembnejša vlaganja v kanalizacije; pomembna je dokončna ureditev kanalizacijskega omrežja in osrednje čistilne naprave v Ribnici, aktiviranje čistilne naprave v Sodražici ter postopno izgrajevanje čistilnih sistemov v ostalih večjih naseljih (Dolenja vas, Loški potok).

V prihodnje se predvideva razvoj poselitve predvsem v občinskem središču in v vseh krajih razvitejših. Kljub temu se predvideva povečanje števila prebivalstva le v Ribnici oziroma ribniškem območju (1981. leta 6162 prebivalcev, leta 2000 pa 7317 ali 18,7% več), v ostalih središčih pa

skromnejše zmanjšanje (Dolenja vas od 1627 prebivalcev v letu 1981 na 1602 v letu 2000 — 1,5% manj, v Loškem potoku od 1661 na 1635 ali 1,6% manj in v Sodražici od 2684 na 2643 ali 1,5% manj). Skupno pa naj bi se število prebivalcev v občini povečalo za 9,7% — na 13197.

Gospodarska gibanja

Za gospodarski razvoj do leta 2000 predvideva razvojni načrt občine, da bo potrebno v prvem obdobju (do leta 1990 — prvo srednjeročje) predvsem usmerjati vse sile v uresničevanje gospodarske stabilizacije, pospeševati prestrukturiranje gospodarstva in njegovo vključevanje v mednarodno delitev dela.

Predvideva se, da bomo dosegli zastavljene cilje v uresničevanju stabilizacijskih nalog in uveljavitvi v izvozu. To pa bo omogočilo hitrejšo rast družbenega proizvoda in doseganje boljše produktivnosti dela v naslednjem obdobju. V drugem obdobju (po letu 1990) je potrebno zagotoviti bogatejšo vsebino in kvaliteto družbeno ekonomskega razvoja, zasnovano na višji ravni samoupravnih družbene organiziranosti in informatiki v celoti, na znatno večjem vplivu znanstvenega in tehnološkega napredka in razvoja domače znanosti in tehnologije. Kvalitetnejše premike bo potrebno doseči na področju delitve ustvarjenega dohodka, investicije pa namenjati še bolj donosnim naložbam. Obstoječe proizvodnje bo treba modernizirati, uvajati nove donosne industrije, predvsem pa posvetiti posebno skrb razvoju kmetijstva in drobnega gospodarstva.

Prostor

Posebno pozornost razvojni načrt namenja skrbi za razvoj in urejanje

prostora. V zasnovi krajinskega urejanja zajema v naši občini posebno mesto naravna in kulturna dediščina, čemur smo doslej sicer namenili mnogo premalo pozornosti, to področje pa je skoro v celoti neraziskano. Prostor v občini Ribnica se deli v naslednje krajinske makroenote:

- osrednji ravninski del z Ribniško dolino, ki se proti severozahodu zoži v dolino Sodražice do Žimaric,
- Loški potok kot edinstveno naravovarstveno in kulturnosmemniško vrednoto (nekdo v skupščini je ta del teksta v dolgoročnem razvojnem programu imenoval kar »visoka pesem Loškemu potoku«!),
- Slemenja v severozahodnem delu občine,

- gozdni planotasti kras Travnice, Velike in Male gore.

Posebna skrb je namenjena načrtovanju razvoja občinskega središča — Ribnice. Do leta 2000 bosta naselji Breg in Dolenji Lazi vključeni z Ribnico v enotno območje. Skupna površina območja urbanistične zasnove meri 322,3 hektara, kamor je všteti tudi 13,6 ha kmetijskih površin.

Osnovna usmeritev pri planiranju stanovanjske gradnje je uvajanje organizirane in usmerjene stanovanjske gradnje. S tem se dosega smotrnejša izraba prostora. Dolgoročno bo razvoj stanovanjske gradnje v mestu Ribnica potekal v treh smereh: pozidava prostih površin v samem urbanem okviru, družbeno stanovanjska gradnja in individualna stanovanjska gradnja.

Družbeni stanovanjski gradnji je namenjenih 5,16 ha na dveh zazidalnih otokih z okoli 140 do 150 stanovanj. Zasebna stanovanjska gradnja bo usmerjena na izrazito slaba kmetijska in gozdna zemljišča na območju Lepovč in proti Dolenjim Lazom. Tu je predvidena zasebna gradnja tudi še po letu 2000 (rezerviranih je 63 ha zemljišč), saj razvoj in porast prebivalstva do leta 2000 ne postavlja tolikšnih zahtev. V sami Ribnici je predvideno zapolnjevanje t.i. plomb in pridobivanje stanovanj z načrtno revitalizacijo starega mestnega jedra oziroma obnavljanjem starejših stanovanj.

Omenili smo že skrb za varstvo naravne in kulturne dediščine, sploh večjo skrb za ohranjanje prostora in zaščito naše značilne pokrajine. Sem sodi tudi skrb za čistejšo okolje ter zagotavljanje čistih voda in vodnih virov. S tem bomo dolgoročno zagotavljali zadostne količine pitne in tehnološke vode, kar pa bo zahtevalo seveda velika vlaganja.

S področja vodnega gospodarstva so v dolgoročnem planu predvideni tudi ukrepi za zavarovanje kraških polj in dolin pred poplavljanjem. Najprej je predvidena izgradnja zadrževalnika

— gozdni planotasti kras Travnice, Velike in Male gore.

Posebna skrb je namenjena načrtovanju razvoja občinskega središča — Ribnice. Do leta 2000 bosta naselji Breg in Dolenji Lazi vključeni z Ribnico v enotno območje. Skupna površina območja urbanistične zasnove meri 322,3 hektara, kamor je všteti tudi 13,6 ha kmetijskih površin.

Osnovna usmeritev pri planiranju stanovanjske gradnje je uvajanje organizirane in usmerjene stanovanjske gradnje. S tem se dosega smotrnejša izraba prostora. Dolgoročno bo razvoj stanovanjske gradnje v mestu Ribnica potekal v treh smereh: pozidava prostih površin v samem urbanem okviru, družbeno stanovanjska gradnja in individualna stanovanjska gradnja.

Družbeni stanovanjski gradnji je namenjenih 5,16 ha na dveh zazidalnih otokih z okoli 140 do 150 stanovanj. Zasebna stanovanjska gradnja bo usmerjena na izrazito slaba kmetijska in gozdna zemljišča na območju Lepovč in proti Dolenjim Lazom. Tu je predvidena zasebna gradnja tudi še po letu 2000 (rezerviranih je 63 ha zemljišč), saj razvoj in porast prebivalstva do leta 2000 ne postavlja tolikšnih zahtev. V sami Ribnici je predvideno zapolnjevanje t.i. plomb in pridobivanje stanovanj z načrtno revitalizacijo starega mestnega jedra oziroma obnavljanjem starejših stanovanj.

Omenili smo že skrb za varstvo naravne in kulturne dediščine, sploh večjo skrb za ohranjanje prostora in zaščito naše značilne pokrajine. Sem sodi tudi skrb za čistejšo okolje ter zagotavljanje čistih voda in vodnih virov. S tem bomo dolgoročno zagotavljali zadostne količine pitne in tehnološke vode, kar pa bo zahtevalo seveda velika vlaganja.

S področja vodnega gospodarstva so v dolgoročnem planu predvideni tudi ukrepi za zavarovanje kraških polj in dolin pred poplavljanjem. Najprej je predvidena izgradnja zadrževalnika

— gozdni planotasti kras Travnice, Velike in Male gore.

Posebna skrb je namenjena načrtovanju razvoja občinskega središča — Ribnice. Do leta 2000 bosta naselji Breg in Dolenji Lazi vključeni z Ribnico v enotno območje. Skupna površina območja urbanistične zasnove meri 322,3 hektara, kamor je všteti tudi 13,6 ha kmetijskih površin.

Osnovna usmeritev pri planiranju stanovanjske gradnje je uvajanje organizirane in usmerjene stanovanjske gradnje. S tem se dosega smotrnejša izraba prostora. Dolgoročno bo razvoj stanovanjske gradnje v mestu Ribnica potekal v treh smereh: pozidava prostih površin v samem urbanem okviru, družbeno stanovanjska gradnja in individualna stanovanjska gradnja.

Družbeni stanovanjski gradnji je namenjenih 5,16 ha na dveh zazidalnih otokih z okoli 140 do 150 stanovanj. Zasebna stanovanjska gradnja bo usmerjena na izrazito slaba kmetijska in gozdna zemljišča na območju Lepovč in proti Dolenjim Lazom. Tu je predvidena zasebna gradnja tudi še po letu 2000 (rezerviranih je 63 ha zemljišč), saj razvoj in porast prebivalstva do leta 2000 ne postavlja tolikšnih zahtev. V sami Ribnici je predvideno zapolnjevanje t.i. plomb in pridobivanje stanovanj z načrtno revitalizacijo starega mestnega jedra oziroma obnavljanjem starejših stanovanj.

Omenili smo že skrb za varstvo naravne in kulturne dediščine, sploh večjo skrb za ohranjanje prostora in zaščito naše značilne pokrajine. Sem sodi tudi skrb za čistejšo okolje ter zagotavljanje čistih voda in vodnih virov. S tem bomo dolgoročno zagotavljali zadostne količine pitne in tehnološke vode, kar pa bo zahtevalo seveda velika vlaganja.

S področja vodnega gospodarstva so v dolgoročnem planu predvideni tudi ukrepi za zavarovanje kraških polj in dolin pred poplavljanjem. Najprej je predvidena izgradnja zadrževalnika

— gozdni planotasti kras Travnice, Velike in Male gore.

Posebna skrb je namenjena načrtovanju razvoja občinskega središča — Ribnice. Do leta 2000 bosta naselji Breg in Dolenji Lazi vključeni z Ribnico v enotno območje. Skupna površina območja urbanistične zasnove meri 322,3 hektara, kamor je všteti tudi 13,6 ha kmetijskih površin.

Osnovna usmeritev pri planiranju stanovanjske gradnje je uvajanje organizirane in usmerjene stanovanjske gradnje. S tem se dosega smotrnejša izraba prostora. Dolgoročno bo razvoj stanovanjske gradnje v mestu Ribnica potekal v treh smereh: pozidava prostih površin v samem urbanem okviru, družbeno stanovanjska gradnja in individualna stanovanjska gradnja.

Družbeni stanovanjski gradnji je namenjenih 5,16 ha na dveh zazidalnih otokih z okoli 140 do 150 stanovanj. Zasebna stanovanjska gradnja bo usmerjena na izrazito slaba kmetijska in gozdna zemljišča na območju Lepovč in proti Dolenjim Lazom. Tu je predvidena zasebna gradnja tudi še po letu 2000 (rezerviranih je 63 ha zemljišč), saj razvoj in porast prebivalstva do leta 2000 ne postavlja tolikšnih zahtev. V sami Ribnici je predvideno zapolnjevanje t.i. plomb in pridobivanje stanovanj z načrtno revitalizacijo starega mestnega jedra oziroma obnavljanjem starejših stanovanj.

preprečevanju poplav (s tem pa pridobivanju novih kmetijskih površin), izvajala se bodo redna vzdrževalna dela, velika skrb pa bo namenjena ohranjanju in čuvanju sedanjih vodnih virov ter raziskavam in odkrivanju novih virov pitne vode. Sem sodi tudi urejanje kanalizacijskega omrežja oziroma gradnja novega, kjer ga sedaj še ni.

Dolgoročne usmeritve komunalnega gospodarstva so zagotavljanje zadostnih količin kvalitetne pitne vode, izgradnja kanalizacijskega omrežja in čistilnih naprav, odvoz in ustrezna deponija odpadkov, urejanje stavbnih zemljišč.

V Ribnici bistvenih stanovanjskih problemov nimamo. Menda manjka trenutno le 63 družbenih stanovanj. Bodoča stanovanjska gradnja bo potekala vsajeno s komunalnim opremljanjem stavbišč ob doslednem varčevanju s prostorom. Do leta 2000 načrtovalci ocenjujejo (glede na predviden demografski razvoj) potrebe na okrog 450 stanovanj. Stanovanja bomo gradili v vseh vodilnih naseljih v občini v obsegu, kakršnega bo zahteval njihov razvoj.

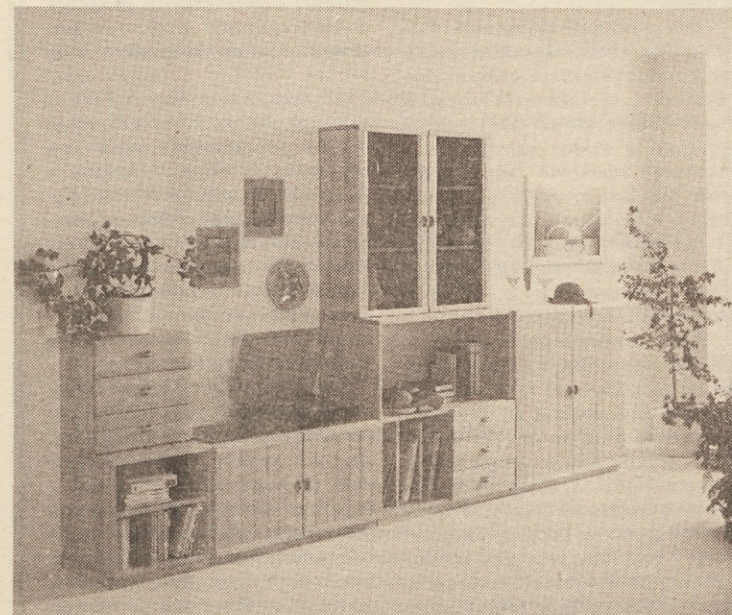
Prenovljen bo stari stanovanjski fond, predvsem v starem delu Ribnice. Predvideno razmerje med družbeno in zasebno stanovanjsko gradnjo bo 30 : 70 v korist zasebne gradnje, kar pomeni 600 zasebnih stanovanj. V začetnem obdobju bo tempo gradnje hitrejši, po letu 1990 pa se bo upočasnil.

Posebno skrb razvojni načrt namenja kmetijstvu, pridelavi hrane, predvsem pa razvoju živinoreje. Stalež živine naj bi se povečal za 15%. Na sploh bo treba skrbeti za kar najboljši izkoriščanje zemljišč, o splošni skrbi za ohranjanje kmetijskih površin pred nesmiselno pozidavo pa smo že pisali.

V tem sestavku smo že nekaj pisali o gozdarstvu in razvoju industrije do konca tisočletja. Investicijska vlaganja bodo usmerjena predvsem v doseganje kvalitete v proizvodnji, boljše in novo tehnologijo, uvažanje čim več znanja v proizvodnjo, vse to pa usmerjeno v kvaliteten izvoz. Pri prostorski razmestitvi industrije se upoštevajo naslednje usmeritve: obsežen in primeren prostor za razvoj industrije je industrijska cona SV od Ribnice (Lepovče za Rikom), območje Mlake, v opuščeni peskokupe Peseh pri Sodražici, na območju Malega Humca v Dolenji vasi, v Malem logu ter na Gori... Seveda se sedanje delovne organizacije lahko širijo tudi ob sedanjih prostorih. Sedanje površine industrije zavzemajo 29 hektarov, dolgoročno pa so rezervirane površine za industrijsko širitev v obsegu nekaj nad 60 hektarov.

Posebno skrb namenja dolgoročni razvojni načrt tudi drobnemu gospodarstvu, predvsem takemu, ki bo dopolnjeval domačo industrijsko proizvodnjo oziroma zadovoljeval potrebe občanov po določenih storitvah. Tudi v trgovini bo treba doseči pomembnejše premike, prav tako na področju turizma in gostinstva.

Na področju družbenih dejavnosti smo v zadnjih letih dosegli pomembne premike, dolgoročno pa je treba predvsem ohranjati doseženi standard, sicer pa zagotavljati kar najbolj skladen razvoj vseh dejavnosti, tudi družbenih v primerjavi z gospodarskim razvojem.

Iz prospekta Slovenijales — kombinirana garnitura Bobo, primerna za predprostor, za otroško sobo ali tudi kam drugam. In zanimivost: izdelana v razvojnem oddelku na ribniškem Inlesu kot prihodnji dopolnilni Inlesov program. Tudi dolgoročno usmeritev.

Borci vedno v središču dogajanja

Jesenska konferenca občinskega odbora ZZB NOV Ribnica je bila tudi ocena dela borčevske organizacije v zadnjem obdobju. Lahko ugotovimo, da poskušajo borci vedno biti v središču dogajanja, da budno spremljajo razvoj gospodarstva in samoupravljanja v svojem okolju, zanimajo pa jih tudi dogodki v domovini in svetu.

Borci so torej; kolikor jim še dopuščajo moči, vključeni v družbeno politično delo na mnogih področjih. Seveda jih najbolj zanimajo tista, ki zadevajo revolucionarno preteklost, posebej še letos, ko smo praznovali 40-letnico osvoboditve in socialistične Jugoslavije. Mnogi pomniki naše revolucije v naših krajih nenehno opozarjajo na preteklost. Za njihovo vzdrževanje je bil sklenjen z delovnimi in drugimi organizacijami samoupravni sporazum, izvajanje le-tega pa borčevske organizacije sprti spremljajo. Tudi letos je bilo nekaj narejenega pri obeleževanju dogodkov iz medvojnih časov. Ob dnevu borca je bilo odkrito obeležje na Vagovki, kjer so od ostankov belogardizma in črne roke 2. avgusta 1945 padli Jože Lavrič iz Sodražice in Ivan Dulmin in Mirko Kovačič. V Mali gori je bilo postavljeno lično obeležje (september) na kraju, kjer je bil prvi spopad protifašistov (članov organizacije TIGR) z italijanskimi okupatorji. V spopadu je bil ubit vodja TIGR Danilo Zelen, Ferdo Kravanja je bil ranjen in zajet, Anton Majnik pa je vključen ušel italijanski patrulji. Postavljeno je bilo tudi obeležje na kraju, kjer je na Travnici gori padel borec 1. ribniške čete Tone Jurišević.

Znane partizanske kraje pri nas — Jelenov žleb, Ogenco, Travno goro, Makošo — je v zadnjem letu obiskalo preko dva tisoč obiskovalcev. Skupščini občine je bilo predlagano, naj bi navedene kraje zaščitili kot naravni park s posebnim kulturno zgodovinskim pomenom.

Borčevska organizacija posebno tesno in uspešno sodeluje z našimi najmlajšimi v vzgojno izobraževalnih zavodih. Prav je tako, saj prav na tak način, preko vzgojiteljev v šolah najlažje prenašamo tradicije osvobodilnega boja in naše revolucije na najmlajše ter jih s tem ohranjamo in prenašamo na nova pokolenja.

Pomemben dolg do naše polpretekle zgodovine imamo vsi pri obljubljenem nadaljevanju zgodovinske kronike naše občine. Pri občinski organizaciji zveze borcev deluje poseben odbor, katerega vodi znani publicist in naš častni občan Drago Košmrlj, ki naj bi po možnosti še letos pripravil izdajo drugega dela zbornika Ribnica skozi stoletja s prikazom našega narodnoosvobodilnega boja. Žal so se dela zavlekla in publikacijo lahko pričakujemo v prihodnjem letu. Dela pri zbiranju dragocenega zgodovinskega gradiva seveda lepo napredujejo.

Aktivna je tudi komisija za socialno zdravstvena vprašanja borcev. V občini prejema stalno priznavalnino 110 upravičencev. V seznamu je tudi 44 invalidskih upravičencev, 32 upravičencev prejema invalidski dodatek, posebno pomoč prejema tudi 14 civilnih žrtev vojne oziroma žrtev vojaškega materiala. Posebna skrb je posvečena zdravljenju borcev. Tridesetim upravičencem je bila podeljena pomoč pri zdravljenju. Žal zdravstvena skupnost iz stabilizacijskih razlogov zma-

njuje ta sredstva, saj je bila tovrstna pomoč zmanjšana od 21 na 15 upravičencev, oskrbni dnevi pa od 21 na 14 dni. Borcem se tako krčenje njihovih zdravstvenih pravic ne zdi v redu. V domovih za starejše občane živi šest članov borčevske organizacije.

Tudi v prihodnje čaka borčevsko organizacijo kup nalog in aktivnosti z najrazličnejših področij. Prizadevajo si, da bi v Ribnici postavili osrednje spominsko obeležje padlim borcem, talcem in žrtvam ter uredili končno tudi pri nas Titov spominski park z 88 drevesi. Kot stalna oblika naj bi bili ob obletnici osvoboditve Ribnice (5. maj) organizirani pohodi ob žici okupirane Ribnice. Tudi v prihodnje je treba enkrat letno organizirati srečanje starejših občanov. Posebno dejavno se bodo borci vključili tudi v priprave in izvedbo skupščinskih volitev, pri čemer ne želijo biti zgolj pasivni opazovalci, pač pa po najboljših močeh in s kar največ delovnimi delegati sodelovati v nadaljnjem razvijanju našega delegatskega sistema. Osnovna naloga pa slej ko prej ostaja skrb borcev za ohranjanje tradicij osvobodilne borbe in njihovo prenašanje na mlajše rodove.

ZRVS

Poživiti delo organizacij

O občinski in krajevnih organizacijah zveze rezervnih vojaških starešin Ribnica v javnosti kaj malo slišimo, to pa ne pomeni, da organizacija ne deluje. Okrog 350 rezervnih vojaških starešin v občini je organiziranih v štirih krajevnih organizacijah — Ribnica, Dolenja vas, Sodražica in Loški potok, v večjih delovnih kolektivih pa so tudi aktivni ZRVS. Daleč največja krajevna organizacija je v KS Ribnica, ostale so manjše.

Organizacija ZRVS je prostovoljna organizacija, v katero se vključujejo rezervni starešine. Obvezno pa je izvajanje programa organizacije, predvsem na področju stalnega usposabljanja in osvajanja novih znanj oziroma utrjevanja že znanega iz vojaških veščin.

Predsedstvo občinske organizacije ZRVS že dalj časa ugotavlja preveč neresnosti dela članstva do izvajanja raznih oblik usposabljanja (udeležba na predavanjih, udeležba na vsakoletnih strokovnih izpitih ipd.), kar vse lahko v vojnih razmerah slabo vpliva na borbena pripravljenost članov in enot. Predsedstvo se je letos posebej posvetilo 32 svojim članom, ki kljub večkratnim pozivom niso opravili strokovnega izpita oziroma izpitne naloge in dva izmed njih tudi izključilo iz organizacije. Sklenili so tudi, da bodo sezname neresnih in neodgovornih rezervnih starešin v prihodnje celo objavili v občinskem glasilu.

V spomin

Legendarne Franje ni več

Malo pred letošnjim dnem republike nas je globoko pretresla vest v sredstvih javnega obveščanja: prav na dan praznovanja 72. rojstnega dne se je 26. novembra ustavilo plemenito srce znane partizanske zdravnice, borke, naše rojakinje in častne občanke, človeka v najplemenitejšem pomenu te besede — dr. Franje Bojč — Bidovec.

Kar nekaj časa je poteklo, da smo prav doumeli žalostno resnico. Res, legendarne partizanske zdravnice Franje ni več!

Ni ga menda Slovenca, ki ime doktorice Franje ne bi poznal, saj je

že davno, pred štirimi desetletji z njenim delom in z znamenito partizansko bolnišnico v nedostopni grapi na Idrijskem prešla v legendo. Legendo, ki je bila in je ostala stvarnost, neponovljiva sicer, možna le v izjemnih zgodovinskih razmerah, kakršne je nudil naš narodnoosvobodilni boj. Prav zaradi izjemnih zaslug v našem osvobodilnem boju je skupščina občine Ribnica pred tremi leti podelila doktorici Franji naziv častne občanke.

Bila je hči naše doline, naše Ribnice. Pred dvainsedemdesetimi leti se je rodila v številni kmečki družini Bojčevih — Vrtičarjevih v Nemški vasi. Znanje vse do doktorata je osvajala z žilavo vztrajnostjo v skromnih razmerah. Saj drugače tiste čase tudi ni moglo biti. Študirala je v Ljubljani in Zagrebu, kjer je tudi promovirala. Že v času študija se je srečala z naprednim političnim gibanjem, ko je delala v študentskih organizacijah.

Kot zdravnica je pred vojno začela s splošno prakso v Ribnici. Kmalu po začetku vojne se je srečala s partizansko saniteto in ilegalnim zdravniškim delom in tako niti ni bila težka pot v okupatorjeve zapore. Mnogi se je še spominjajo iz znane partizanske bolnišnice v ribniškem gradu po italijanski kapitulaciji z bolnišnico pa se je po nemški ofenzivi umaknila na Travno goro, kjer so jo z drugim zdravstvenim osebjem Nemci zajeli, tedaj sta ji padla tudi brat in sestra.

Po rešitvi iz tržaških zaporov se je spet priključila partizanski saniteti. In tu je ena številnih skritih partizanskih bolnišnic na Primorskem, kjer se je z vsem žarom posvetila skrbi za ranjene in bolne partizane. Bolnišnica je bila poimenovala po njej, po drobcih, odločni, zavedni zdravnici — bolnišnica Franja. To je še danes, spomenik partizanskemu zdravstvu, spomenik borbeni odločnosti in iznajdljivosti naših ljudi v boju za svobodo. Neprecenljiv je prispevek doktorice Franje k razvoju partizanske sanitete, zdravstva v celoti pri nas.

Svojemu osnovnemu poklicu je ostala dr. Franja zvesta tudi po vojni, ko je opravljala vrsto najodgovornejših nalog v Ljubljani in Beogradu. Nazadnje je bila tudi članica sveta republike. Objavila je tudi več publicističnih in strokovnih del, posebno zanimiva pa je njena knjiga izpred nekaj let — Ni neskončnih poti (pisma sinu), v kateri se zrcali njena bogata življenjska filozofija.

Doktorice Franje Bojčeve, legendarne osebnosti, naše častne občanke in rojakinje ni več. Ribničani smo bili ponosni nanjo, na njeno delo in neprecenljiv prispevek v boju za svobodo in v boju za očlovečenje, humanizacijo naših odnosov, našega življenja. Ni je več, ostalo pa je njeno delo, njeno ime, za vse čase vtkano v zgodovino najslavnejšega obdobja, v zgodovino našega naroda.

Načrt dela 1986

Pospeševalna služba in
intervencijski sklad

1. Intenziviranje travniške proizvodnje, za kar bo predvsem potrebno intenzivnejše gnojenje. V planu je regresiranje 500 t gnojil na osnovi proizvodnje.

Regresira se 1.- din za liter mleka ali 10,00 din za kg oddanega mladega pitane goveda ali 10.- din na kg oddane breje telice (ena telica = 500 kg). Pogoj za koriščenje je pogodba, sklenjena z združno organizacijo in oddajo najmanj 2.000 l mleka.

1. a) za namen intenziviranja travniške proizvodnje je v planu gradnja silosov.

2. Intenziviranje poljedelske proizvodnje

— širjenje pridelovanja koruzne silaže z izbiro ustreznih hibridov in agrotehnike

— sofinasiranje semenske koruze (pospeševalna služba, kmetijski zavod)

3. Širjenje pašnih površin v pašnih skupnostih, makroprojekt II.

— ustanavljanje in razširitev pašnikov na Hribu, v Velikih Poljanah in Grčaricah (pospeševalna služba in Kmetijski zavod)

4. Vodenje dosedanjih pašnih skupnosti Grčarice, Travnja gora, Podenj, Mali log, Velike Poljane

— sofinasiranje (pospeševalna služba KZ)

5. Spremljanje in vodenje H. S. Pusti Hrib, Kovačič in Grčarice in ustanavljanje novih hlevskih skupnosti (pospeševalna služba, kmetijski zavod)

6. Delo na področju prehrane živine ob upoštevanju podatkov mlečne kontrole, razpoložljivo krmo in ekonomiko

— sofinasiranje ustreznih mineralnih snovi

Regresira se pod istimi pogoji kakor mineralna gnojila, vendar samo za mleko

(pospeševalne službe KZ, KIS, BTF, Kmetijski zavod)

7. Izračunavanje obrokov na večjih kmetijah in analiza vzorcev krme ter analiza vzorcev zemlje.

(pospeševalna služba KIS, BTF, Kmetijski zavod)

8. Strokovno izobraževanje kmetov

— organizacija ekskurzije za kmete, za kmečke žene, mlade združnike in za rejce kobil

(pospeševalna služba)

9. Preprečevanje plodnostnih motenj

10. Organiziranje tečajev in strokovnih predavanj za kmete, nabava učnih pripomočkov (pospeševalna služba)

11. Svetovanje nabave kmetijske mehanizacije za individualno in skupno rabo (pospeševalna služba)

12. Zbiranje prijav za investicijska vlaganja v individualno kmetijstvo za leto 1986 ter izdelava investicijsko usmeritvenih programov.

13. Priprava na hidro in agromelioracije in začetek izvajanja hidromelioracijskih del na področju doline reke Bistrice (pospeševalna služba)

14. Pričetek izvajanja komasacij na melioriranih področjih (pospeševalna služba)

15. Sofinanciranje zavarovanja živine

16. Plan dodelitve ostalih premij iz sklada za pospeševanje kmetijstva po posameznih namenih

a) premija za mleko

b) premiranje pitanja telet

c) premiranje reje privesnic

17. Zagotavljanje družbeno organizirane poljedelske proizvodnje

18. Premiranje urejanja pašnikov in urejanje zaraščenih zemljišč

19. Delovanje kmetijske pospeševalne službe

20. Pospeševanje konjereje

a) zavarovanje žrebcev

b) financiranje 3.000 kg koruze

21. Za dosuševalne naprave

22. Regres za osemenjevanje

23. Nadomestilo dela obresti iz sredstev HKS

Vsa nadomestila se lahko uveljavljajo pod pogoji, ki izhajajo iz dogovora o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane v letu 1986. Plan obsega poleg nadomestil tudi obširnejše naloge pospeševalne službe, ki se bodo izvajale v naslednjem letu.

Bistveni pogoj za prejemanje teh sredstev je pogodba s KZ Ribnica, ki obsega vso tržno proizvodnjo kmetije in izpolnjevanje teh pogodb. V kolikor ne bo dovolj dotoka sredstev, je možna še sprememba, ki se lahko kasneje uveljavi s spremembo programa.

Rus ing. Janez

Sodelovanje organizacij
združenih kmetov
kmetijstva in gozdarstva

Obe organizaciji, ki na področju zadruga sodelujeta pri proizvodnji s kmeti, sodelujeta tudi med sabo na podlagi določil zakona o združevanju kmetov.

To sodelovanje je do sedaj potekalo v glavnem na področju izvajanja obveščanja naših kmetov na zborih in zbiranju sredstev za rizični sklad, ki je namenjen za pomoč kmetom ob nesrečah pri živini in požaru.

Od leta 1984, ko je v veljavi nov zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, je obveznost obeh organizacij, da zagotavljata del prispevka za IPZ.

Na podlagi usmeritev Zadružne zveze Slovenije, naj bi bila obveznost obeh organizacij pokriti kmetom, ki so pokojninsko in invalidsko zavarovani po 10. členu zakona o IPZ (združeni kmetje), vsaj 1/3 prispevka za IPZ.

Ta obveznost je prisilila strokovne službe k izdelavi osnutka sporazuma, ki naj bi zagotavljal redno zbiranje sredstev in tudi merila za obračunavanje in izplačevanje tega prispevka kmetom za pokritje dela prispevka za IPZ.

Po sedanjih sklepih zadružnega sveta Kmetijske zadruge Ribnica je bilo za leto 1984 razdeljeno po 0.20 din po litru mleka s tem, da se je vsa oddana proizvodnja preračunala na 1 mleka.

V predlaganem sporazumu je določeno:

1. obe organizaciji naj bi letno zbrali vsaj 1/3 sredstev, kolikor znesejo prispevki za IPZ

2. združenim kmetom, ki letno dosežejo pogodbeno proizvodnjo oddano v zadrugo oz. TOK

— 30.000 l mleka oz. drugih pridelkov, preračunano na liter mleka

— 100 m³ blagovne proizvodnje lesa ali opravljenega dela v gozdu za vrednost 100 m³ lesa

bosta organizaciji zagotovili plačilo vseh prispevkov za IPZ do 4. kategorije.

Tistim združenim kmetom, ki ne dosega količine oddane tržne proizvodnje po prej navedenih alinejah, se izplača ustrezno manjši del prispevka.

Vse navedene količine veljajo za enega zavarovanca, če pa sta na kmetiji dva zavarovanca ali več, se za vsakega naslednjega zavarovanca količine povečajo za 50%.

Navedena merila se lahko spreminjajo glede na število zavarovancev in vrednost zbranih sredstev.

Organizaciji naj bi sredstva zbirali na podlagi deleža vrednosti tržne proizvodnje kmetijstva in gozdarstva vseh združenih kmetov na območju občine Ribnica.

Sredstva se bodo zbirala v zadrugi in se dvakrat letno izplačevala na podlagi dosežene tržne proizvodnje. Tako naj bi se akontacije obračunale najkasneje do 15. 9. vsako tekoče leto, končni obračun pa bi se opravil do 15. 4. za preteklo leto. S tem načinom izvajanja 117. člena zakona o IPZ bo zagotovljeno kmetom nadomestilo plačila prispevka za IPZ, ki bo v celoti odvisen od kmetove tržne proizvodnje, plasirane preko organizacij združenih kmetov s področja kmetijstva in gozdarstva.

Janez Gorše

Ribniški zdomarji

Delovna organizacija Riko je izdala, Kočevski tisk v Kočevju pa natisnil zanimiv stenski koledar za leto 1986. Koledar, ki je tudi neponovljiv v kateremkoli drugem okolju, saj je pristno ribniški. Poleg Rika so koledar odkupile še nekatere druge manjše delovne organizacije, škoda pa je, da ni pri njegovem oblikovanju in izdaji sodelovalo vse ribniško združeno delo.

Za koledar, o katerem smo se pogovarjali kar dve leti, so bile uporabljene najkvalitetnejše unikatne grafike iz znamenitega ribniškega ciklusa akademskega slikarja Bojana Golija iz Maribora. Slikar se je podrobneje prvič seznanil z Ribnico in našo domačo obrtjo pred nekaj leti v poletni likovni koloniji in takoj ga je bogato izročilo ribniške domače obrti pritegnilo. Še več, njegovo delo in umetniško razmišljanje zadnjih let je izpolnjeno prav z ribniško motiviko. Ribniška dolina je v Bojanu Goliju v zadnjih letih našla vneta privrženca, upodabljačega poeta.

Koledar »Ribniški zdomarji« pri naša sedem unikatnih barvnih grafik. Na naslovnici je grafika Ribniški konjički, podobna motivika pa je tudi na ostalih šestih listih v koledarskem delu (dva meseca na enem listu). Na vsakem listu je tudi kratek opis oziroma zapis najpomembnejših značilnosti iz preteklosti ribniške domače obrti. Tako iz kratkih tekstov zvedemo, da so pred zadnjo vojno v Ribniški dolini

izdelovali in odkupovali okrog 400 različnih predmetov suhe robe. Navadno se je vsaka hiša omejila le na eno samo stroko, spretnost izdelovanja pa se je podedovala iz roda v rod. Lončarska obrt je od nekdaj cvetela v dolenjevaškem koncu. Pred zadnjo vojno so lončarji letno izdelali preko 150.000 različnih lončenih predmetov, katere so ob četrtkih prodajali na rednih sejmihi v Sodražici domačim trgovcem in zdomarjem.

Razcvet so ribniški krošnjarji doživeli ob koncu 15. stoletja. Leta 1491 so Turki v naših krajih požgali številne vasi, mesto in trg. Obubožanje je bilo tolikšno, da so ljudje resno mislili zapustiti te kraje. Zaradi tega je cesar Friderik III izdal leta 1492 poseben patent — privilegij za neobdavčeno trgovino z domačimi izdelki. Z njim so Ribničani in Kočevjarji dobili pravico prosto trgovati s platnom, suknom, oljem, maslom, z živino in z lesenimi predmeti, kakršne sami doma izdelujejo (torej bomo leta 1992 praznovali 500-letnico tega patenta, pomembnega za razvoj naše domače obrti!). Navadno je imel v vsakem večjem kraju ali mestu domačin iz Ribnice trgovino s suho robo. Tako so imeli oziroma imajo »Ribničana« v Kopru, Pu-

lju, Ljubljani, Ptuj, Celju itd. Celu v Trstu je leta 1884 osnoval trgovino z lesnimi izdelki Matija Krže iz Sodražice. Njegovi nasledniki imajo še danes trgovino z gospodarskimi potrebščinami in opremo.

V 14. stoletju, ko se je Kočevsko z nemško kolonizacijo gosteje poselilo, je važna povezava Ribnice prek Rašice, kjer je obstajala mitnica že leta 1318. Ena za Ribnico važnih poti je šla prek Kočevja na Štalcarje, mimo Kostela čez Kolpo proti Reki. Vsmeri čez Sodražico in Cerknico je pot vodila proti morju v Trst, prav tako pa od Rašice proti Ljubljani oziroma po dolini Krke prek Novega mesta na Hrvaško.

Vse to so zanimivi podatki iz zgodovine suhe robe oziroma Ribniške doline, ki jih zvemo mimogrede iz zanimivega koledarja. Poleg naslovnice so v koledarju še naslednje Golijeve barvne unikatne grafike: Nokturno, Desetnice, Vasovalci, Veseli pastir, Ribniško tihožitje in Iz mojega vrta.

Sam umetnik, Bojan Golija, je zapisal: »Ta ribniški svet se je globoko vsidral v moje srce. Z vitro v pesti stopam v areno umetnosti, spremljajo me Ribničani včerajšnjega in današnjega dne.«

O Golijevi umetnosti in njegovem videzu Ribnice, Ribničana in Ribniške doline je profesor Janez Debeljak (v koledarju) zapisal:

Ribniška dolina je kot v zibelko položena domovina med dva gorska grebena. Na eni strani se dviga mogočna in dolga, večna zelena stena Velike gore, na drugi pa valovito hiti v daljave greben Male gore, ki je poleti zelena, na jesen pa zažari v rdečkasto rjavo kuliso,

dokler se na zimo ne obleti listje z njene hrastičja in leske, z bukke in drena. Velika gora živi vse letne čase svoje zeleno življenje smreke, nad njo se vzpenja mogočni lok modrikastega neba, ki na vzhodu podaja roko svoji toplo rjavi sestri Malogorski.

Taka je podoba Ribniške doline v pozni jeseni, ko narava lega k počitku, na dnu zibelke pa po vaseh v polni meri zaživi življenje suhorobarjev in lončarjev. In tako podoba so gledale slikarjeve oči, ko se je lepega jesenskega dne pred sedmimi leti umetnik in pedagog, akademski slikar Bojan Golija iz daljnega Maribora napotil v Ribniško dolino.

Slikar je naglo segel po čopiču in beli listi so naenkrat zaživel v modri in zeleni barvi, v rjavih tonih in v rumeni ali rdeči harmoniji. Naenkrat to sožitje barv prekrizajo črte podolgim in počez, postrani in navpično. Na sredi lista zablesti z vitro pretkano rešeto, tu eno veliko, tam tri majhna. Nedokončana vitra sega do roba in beži v neskončnost. Kot čebelnji sat so oblikovana ta pódna, na tisoče je tega staničja, teh šesterokotnih celic.

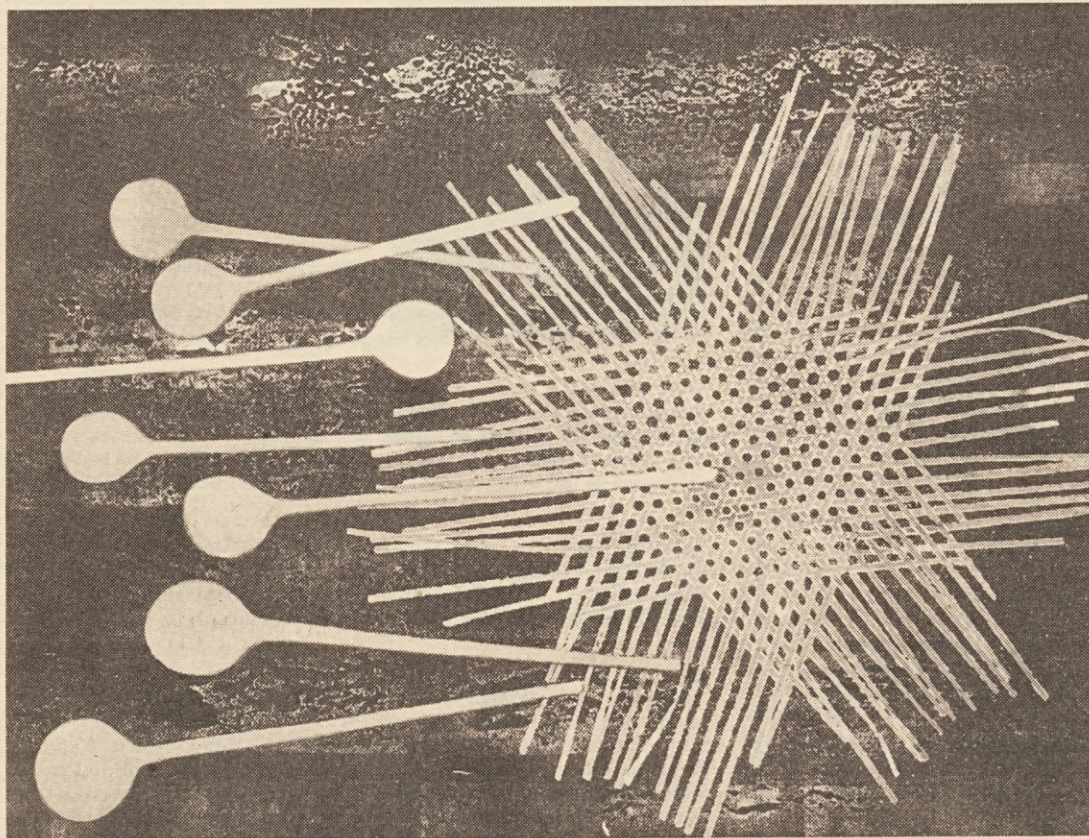
Žlica preseka rešeto, rumeni konjiček se povzpne na vrh oboda. Da mu ni dolgčas, se za njim poganjajo še trije, glave pokonci, kot bi si dajali korajžo: hajdi v svet! Ali, stoj! Nenadoma so vpleteni v mrežo, nič več koraka naprej, konjički so vkopani. Zapletli so se v vitre, zdaj so samo še rumene figurice.

Vseeno so veseli, saj poslušajo vsak svoj simfonijo: ta modro, ta zeleno, oni škrlatno in drugi spet v rjavem, kot je rjava posušena zemlja in glina, kot je topel in rjav posušeni les na javorovi mizi.

Slikarjevo poglavitno spoznanje je, da pravi ribniški grb ni riba, ki so jo v davnihi položili grofje na svoj ščit, da bi jih branila. Simbol doline se je rodil proč od grada, v številnih vaseh daleč naokoli. Suhorobarji in lončarji so se združili v zvezo sedmih držav, ki pa so vse ribniške: v grbu prve stoji lesena žlica, v drugi je daleč v ospredju kuhalnica, v tretji vlada škaf, četrta se klanja malemu zobotrebcu, peta se izkazuje z rešetom v rokah, šesta z grabljami, sedma z rumenim konjičkom na lončarskem kolovratu.

Obsežen Golijev ribniški ciklus današnjemu človeku kaže ogledalo, da vidi v njem sebe, kako je včasih utrujen od lastne vere v napredek, kako se njegovih misli polasča nemoč. Zdi se, kot da smo nekaj pozabili v preteklosti, neko izročilo, ki bi nas utegnilo potešiti, zato se nehote obračamo nazaj; ponovno si želimo svetla iz prve roke, čeprav v sodobni obliki. Starodavna ribniška domača obrt je tako v slikarju Goliju dobila enkratnega poeta.

Golijev ribniški ciklus obsega blizu 300 slikarskih del, to so predvsem unikatne barvne grafike, ki so bile v zadnjih šestih letih razstavljene okrog dvajsetkrat po raznih krajih Dolenjske in Stajerske ter v Ljubljani, v Avstriji in Nemčiji ter na Madžarskem. Za to veliko delo je slikar leta 1985 prejel najvišje občinsko kulturno priznanje — Urbanovo nagrado.

Motiv iz koledarja — Bojan Golija: Ribniško tihožitje, unikatna barvna grafika

Prešernove knjige 85

V začetku decembra, ob obletnici rojstva našega največjega pesnika Franceta Prešerna, je Prešernova družba poslala zvestim naročnikom in članom svojo letošnjo knjižno zbirko, svoj knjižni dar, ki je glede na skromno ceno (broširana zbirka 1400 in vezana 2.300 din) resničen dar vsakemu ljubitelju lepe in zanimive knjige.

Letošnja knjižna zbirka Prešernove družbe prinaša sedem zanimivih del. **Prešernov koledar 1986** z vrsto zanimivih podatkov, prispevkov, razmišljanj, zgodovinskih zapisov itd. **Grenko brinje** Polone Škrinjar je povest o kmetu Andreji in o njegovem življenju z na hram privezano žensko in z otroki na neki obrečni gorenjski kmetiji. V natrgane zakonske vezi poseže sosed, kmetica in delavka, ob kateri šele Andreja do kraja in polno zaživi.

Toneta Peršaka **Sledi** je na natečaju Prešernove družbe nagradjena pripoved o študentovem prizadetem iskanju razlogov za nastanek ljudske pesmi o partizanki, ki je po vojni umorila svojega bivšega tovariša, ker je bolj in bolj deloval proti njeni vesti in njeneu pojmovanju novih odnosov med ljudmi.

Pisatelj, dramatik in satirik Miloš Mikeln je za knjigo **Zgaga vojvodine Kranjske** napisal trinajst satir in humoresk, ki se po tematskem interesu povezujejo in prepletajo v celoto. Njihova rdeča nit je raziskovanje in odkrivanje slovenskega narodnega značaja, za kar se že nekaj časa zanimajo tudi sociologi in psihologi. Mikeln pa s svojim ironičnosatiričnim peresom te raziskave opravlja že dalj časa in z njimi vzbuja smeh in hkrati nekoliko kislo razpoloženje med številnimi bralci, poslušalci in gledalci.

Vitan Mal — **Baronov mlajši brat**: to je sodoben roman, ki ga je pisatelj tudi sam ilustriral. Roman je zelo doživeto in prizadeto zarisani izsek iz sodobnega življenja mestnega otroka in mladostnika, ki živi v skoraj povprečno hladnih družinskih in šolskih razmerah današnjega časa. Zdi se, da je z Baronovim mlajšim bratom pisatelj Vitan Mal ustvaril svoje najboljše delo za otroke in mladino.

Dr. Ivan Sedej — **Sto znanih slovenskih umetniških slik** je prva knjiga iz niza, ki bo več kot celo desetletje z domoznanskimi vsebinami z različnih področij bogatil redno letno zbirko družbe. Knjiga je zasnovana poljudno in obenem strokovno. Z barvnimi reprodukcijami je predstavljenih sto slik, ob njih pa je povedano jedrnat in zanimivo, kar je vredno o sliki in avtorju vedeti. S takimi knjigami bodo naše družinske knjižnice mnogo lepše, vsestransko koristnejše in bogatejše.

Kot knjižni dar so dobili vsi naročniki Prešernove zbirke, ki so plačali naročnino do 30. junija, knjigo dr. Mihe Likarja **Ljudje pravijo o zdravju**. Priročnik je ljudsko modrovanje in strokovno tolmačenje našega zdravja. Delo je razdeljeno na sedemnajst poglavij, ki obravnavajo na zelo duhovit način človeško telo, njegovo nego, razmerja človeka do okolja, prebavila in prehrano, pijačo pa vse do bolezni, poškodb in nezgod. Posebnost knjige je, da avtor izhaja iz ljudskih rekov in »starih resnic«, ki gredo iz roda v rod. Duhovitost teksta dopolnjujejo tudi ilustracije Boža Kosa.

Celotna zbirka obsega nekaj nad

1100 strani branja in ilustracij. Iz tega ponovno vidimo dejansko nizko ceno knjižne zbirke Prešernove družbe, ki

številne ljubitelje lepe knjige razveseljuje že precej nad trideset let. Zeleli bi, da bi se število naročnikov

PD v naših krajih v prihodnje povečalo, saj smo z nekaj desetstisoči naročniki precej pod povprečjem.

Likovna iskanja 85

V okviru praznovanja 10-letnice doma JLA v Ribnici so v avli doma in v Petkovi galeriji v gradu razstavljena dela šestnajstih likovnikov — slikarjev in kiparjev, udeležencev letošnje tradicionalne likovne kolonije v Ribnici, imenovane likovna iskanja. Likovniki so v Ribnici delali v avgustu, tri četrtine udeležencev pa je bilo tokrat kiparjev. Kar malce nenavaden kiparski odziv, morda tudi umetniški izziv ribniške tematike in materiala — les, glina, železo. Tudi letošnje likovno srečanje je potekalo (organizacijsko) v sodelovanju z društvom slovenskih likovnih umetnikov ter likovnih kritikov Aleksandra Bassina in dr. Leva Menašaja.

Letošnja ribniška likovna iskanja so izvedli: Jiri Bezljaj (roj. 1940, kipar), Milena Braniselj (1951, kiparka), Dragica Čadež (1940, kiparka), Boni Čeh (1945, slikar), Tone Demšar (1946, kipar), Anton Herman (1943, kipar), Lovro Inkret (1949, kipar), Viljem Jakopin (1939, kipar), Dušan Lipovec (1952, slikar), Jože Marinč (1954, slikar), Ferdo Mayer (1927, slikar), Boris Prokofjev (1943, kipar), Franc Purg (1955, kipar), Mojca Smerdu (1951, kiparka), Dušan Tršar (1937, kipar) in Izidor Urbančič (1925, kipar).

Razstava, ki je trajala vse do dneva JLA, je zbudila veliko zanimanje. V domu JLA so bila razstavljena slikarska dela in delno kiparska, v glavnem pa je bil kiparski del v Petkovi galeriji.

Otvoritev se je udeležilo poleg umetnikov sorazmerno veliko občanov. O tovrstnem srečanju likovnikov je govoril Aleksander Bassin, dr. Lev Menaša pa je na kratko označil likovni prispevek slehernega udeleženca k letošnjim likovnim iskanjem.

Povzemamo nekaj misli Aleksandra Bassina, zapisanih v bogatem razstavnem katalogu letošnjega srečanja likovnikov:

Ribniško poletno srečanje likovnikov, ki izhaja iz življenja sodobnega likovnega interpreta v pristno domačijsko okolje, po eni strani v tradicijo domače, svetovnoznane obrti, kot sta lončarstvo in ribniška lesena »suha roba«, po drugi strani pa v okolje, ki je široko odprto v svet, kar mu omogoča tudi sodobni industrijski utrip — to srečanje je tudi v letu 1985 ostalo enako spontano in prepričljivo v svojih delovnih rezultatih kot v preteklih letih, zlasti v tistih, ko so se ob slikarskih vrstnikih pojavili tudi kiparji, ki so se prav leos takorekoč v potrojeni sestavi znašli v gostoljubni Ribnici.

Medtem ko se je polovica kiparjev znašla ob lesu in uresničila svoje zamisli v bolj ali manj skoraj eksterijskem formatu, je skoraj cela druga polovica

iskala spodbudo v interieru lončarskega delovišča. Spontano premišljene konstruktivne kompozicije, poudarjena tektonika gmote je značilna za abstraktne zamisli Hermana, Jakopina, Prokofjeva, za biomorfizem Bezlaja ali Purga ali Čadeževe, ne glede na figurativne elemente v delih obeh slednjih. Tudi kiparji, ki so modelirali v glini, ostajajo zvesti svojemu likovnemu jeziku: če to velja zlasti za introvertirano, lebdečo figurino Inkreta, se zdi, da so se v »nošeni« Tršarjevi obliki, v biomorfem skupju Demšarjeve rastoče forme, pa v Urbančičevih fantastičnih jezdecih in konjih ter v razcvetenih oblikah Mojce Smerdu, utrnile, vsaj kot bežne zamisli ter se hip zatem pregnetle z drugimi elementi, prevzetimi iz pojavnih oblik, načina obdelave, ki izvira iz tradicionalne rib-

niške obrti. Dvanajsta kiparka Milena Braniselj, ki je kot prva izvedla veliko železno plastiko v eksterieru, pa se je »ujela« v uvodoma omenjeni novodobni mehanizacijski utrip in si skušala v njem zagotoviti mobilno ravnotežje kot svoje osnovno likovno izhodišče.

Slikarska trojica ob starejšem Ferdu Mayerju, ki je skušal zajeti simbolno prispodobno tradicionalnega ribniškega eksteriera na svoj ekspresiven način, je prav tako mlada: Čehova vitalistična belina fantazmagorične anatomije je formalno navidez oddaljena, v bistvu pa po svoji sporočilni vrednosti enako vredna razmišljujočim pejsažnim zapisom z izbrano trdno arhitekturo, ki daje osnovno konstrukcijsko-duhovno orientacijo posameznim, tako Lipovčevim kot Marinčevim delom.

Dragica Čadež — Pes — velika plastika — les

2. oktober 1942

PRVA VELIKA

Sijajna zmaga v drugi veliki borbi v Jelenovem žlebu je resnično zasenčila uspehe prve, ki je bila skoraj na istem terenu bore 3 km jugovzhodno na previsu takozvane Rudeževe ceste v Jelenov žleb in samo 5 mesecev in 24 dni pred njo. Težko je bilo to borbo pravočasno in pravilno ovrednotiti, čeprav je bila po svoji taktični vrednosti in veličini zmage v letu 1942 zelo zanimiva, kot pravi Franci Sterle v svoji knjigi TOMŠIČEVA BRIGADA 1942/43.

Vzrokov za to je več. Takih in drugih. Največji in edinstven v bojni taktiki je brez dvoma najbolj pozitiven, da so to sijajno zmago ob najmanjših možnih žrtvah izbojevali nižji in najnižji vodstveni kadri, medtem ko je nasprotno najbolj negativen, da so se vsi višji vodstveni kadri umaknili že ob prvih streljih iz območja bojev, tako da niso mogli vplivati na potek le-teh, kot je prišel do zaključka v svojih raziskavah tov. Franci Sterle. Jasno je, da zato tudi niso mogli izdelati pravega poročila o poteku bojev in veličini zmage, vse dokler nismo prišli do enostranskih sovražnikovih poročil. Tudi ukaz o takojšnjem umiku z bojišča je zmanjšal uspeh bojujočih se enot, kajti zaradi mraka niso mogli zbrati orožja in municije, niti vsaj približno ugotoviti sovražnikove izgube. Tako smo morali uporabiti le sovražnikove podatke, s katerimi je priznal, da je tedaj padlo pri Vodnjaku 42 sovražnikovih pripadnikov in po naših podatkih še 7 zajetih Italijanov, kar naj bi pomenilo skupaj 49 izvrženih iz borbe. Da Italijani na kraju borbe niso postavili križa svojim mrtvim in na njem zapis o 42 padlih, nikdar ne bi mogli ugotoviti takratnih pravih sovražnikovih izgub. Tako pa po teh podatkih lahko sklepamo vsaj o približnih sovražnikovih izgubah. Možno pa je, da so te bile še večje. Pri ugotavljanju izgub smo se pač morali po-

služiti sovražnikovih podatkov, kar pa nikakor ne gre v pohvalo višjim vodstvenim kadrom. Vso pohvalo pa nedvomno zaslužijo nižje starešine, ki so znali samoiniciativno voditi svoje borbe in v najkrajšem času doseči sijajno zmago.

Predno razčlenimo taktični razvoj bitke, se moramo ustaviti še pri eni ali dveh za njen potek važnih zadevah.

Planirana akcija v Dolenji vasi

Ena od teh je bila za 2. oktober 1942 zvečer planirana vojaška akcija v Dolenji vasi. Plan za to sta že 30. septembra izdelala namestnik komandanta Glavnega poveljstva Dr. Aleš Bebler — Primož Tratnik in komandant Tomšičeve brigade Janez Hlebš — Ciro Zasavec. Zaradi tega je bila izvedena tudi koncentracija vseh treh bataljonov: 1. pri žagi v Jelenovem žlebu, 2. in 3. pa pri Vodnjaku. Tema se je naslednji dan priključila še 1. četa 1. bataljona, ki jo je vodil Anton Marincelj — Janko v Jelenov žleb. Tako je bilo vse pripravljeno za akcijo v Dolenji vasi.¹⁾

Ustanovitev Šerčerjeve brigade

Prav 2. oktobra 1942 je namestnik komandanta Glavnega poveljstva tov. Aleš Bebler izdal »povelje« o formiranju udarne brigade »Ljube Šerčerja«, ki je vsebovalo le tri točke:

- 1.) O začetku formiranja UB »Ljube Šerčerja«
- 2.) O vključitvi Langijeve čete in voda tov. Zorka v sklop brigade
- 3.) O delovanju enot pod 2) v sodelovanju s Tomšičevo brigado.

Ko je bilo 2. oktobra 1942 izdano povelje o formiranju notranjske udarne brigade »Ljube Šerčerja«, je bila kot prva četa vključena v brigado četa tov. Langija in vod tov. Zorka ter četa prav tedaj razformiranega Gašperjevega bataljona. Še prej se je tudi četa komisarja Jožeta Conča — Prleka združila z Langijevo četo, ki se je nato premaknila na vrh Velike gore. Tako je bila v celoti pripravljena, na sodelovanje s Tomšičevo brigado.³⁾

Ko je bila tako izvedena koncentracija partizanskih sil in vse pripravljeno za delovanje 2. oktobra 1942, to je za akcijo v Dolenji vasi in ustanovitvi Šerčerjeve brigade, pa ni bila predvidena še tretja akcija — spopad s sovražno vojsko pri Vodnjaku. In prav zaradi te nepredvidene tretje ak-

cije je morala odpasti prva v Dolenji vasi.

Še pred taktičnim opisom borbe pri Vodnjaku moramo pojasniti še eno stvar. Povelje brigadnega štaba o takojšnjem umiku s prizorišča borbe je zelo negativno vplivalo na moralo zmagujočih enot, ker niso imele priložnosti pobrati bojne opreme z bojišča niti ugotoviti sovražnikove izgube. Zato je tudi prišlo do različnih podatkov, kot jih omenjajo sovražni viri in kronist Šerčerjeve brigade o vojnem plenu, s katerim se je delno okoristila le Langijeva četa, ki je ostala v Primoževem taborišču do drugega dne, ki je kot njegovo spremstvo odšla na zborna mesto za ustanovitev Šerčerjeve brigade na Mokrcu dne 6. oktobra 1942 — na gozdni jasi pri »Debeli bukvi«.⁴⁾

Izsledke raziskav

Kot smo že povedali, je imela borba pri Vodnjaku mnogo dobrih in lepih taktičnih prvin, ki jih je po temeljiti raziskavi najbolj natančno opisal Franci Sterle v knjigi: »Tomšičeva brigada 1942—1943«. Iz rokopisa te knjige je v krajši obliki izšel odlomek v »Naši obrambi« št. 8 in 9 za mesec avgust in september 1982, kateri nam je služil za osnovo pričujočega opisa. S tem se strinjajo tudi nekateri udeleženci borbe, še predvsem pa zaradi dejstva, da so zmago izbojevali najnižji kadri, borci, vodniki in nekateri komandirji čet, medtem ko so se višji komandni kadri že pri prvih streljih umaknili na Travno goro. Zaradi takih dejstev, predvsem pomanjkanja stvarnih poročil in analiz same borbe — obstoje le poročila oziroma pričevanja nižjih kadrov, ki se zaradi svoje splošne nepreglednosti med seboj razlikujejo, saj gledano iz posameznih ozkih zornih kotov drugače ni moglo niti biti. Upam, da bo za naše potrebe najbolj koristen predlog, če v kratkem povzamemo izsledke tov. Strleta, ki se mi zde najverjetnejši in najbolj podoben dejanskemu razpletu dogodkov.

Tako se je začelo

Naša prva ugotovitev naj bi bila, da se je borba odigrala na dokaj prostoranem neugodnem zemljišču, polnem gozdnih vrtač, prepadov, drevja; bregov in dolin v trikotu med Jelenovim žlebom (žago in logarnico) — Veliko belo steno — in Glažuto.

Še pred borbo pri Vodnjaku moramo omeniti tudi majhen spopad pri »Grelcu« med Grčaricami in Glažuto. Tu je 2. oktobra 1942 postavila zasedo 3. četa 2. bataljona Tomšičeve brigade v jačini 30 do 35 mož pod poveljstvom Jožeta Zemljaka — Domna. V to zasedo je padla kolona treh kamionov, ki so spremljali novega italijanskega komandanta iz Ribnice. Prvi kamion je bil uničen, druga dva sta pobegnila nazaj v Ribnico.⁵⁾

Proslava na Rezinskem vrhu, 12. oktobra ob obletnici nesreče vojaškega helikopterja. Tragično preminulim žrtvam nesreče smo odkrili lepo obeležje

ZMAGA V JELENOVEM ŽLEBU

Druge sovražna kolona z okoli 250 vojaki na 5 kamionih, ki je zgo daj zjutraj (že okoli 4. ure) odšla iz Ribnice, se je izognila Domnovi zasedi in bila na sledi 1. bataljona, ki se je dan prej premaknil iz Glažute v Jelenov žleb k žagi in setam utaboril. Medtem je tudi Jančez Janžič — Orjak prejel nalog, naj s tričlansko patrolo poišče, kje se je zadržal brigadni pratež. Patrola je potovala od Vodnjaka preko Glažute proti Ravnim in Borovcu. Ko je patrola v bližini Glažute prekoračila cesto, je opazila zbiranje Italijanov. Po krajšem opazovanju pod grebenom Debelega vrha je ugotovila, da so Italijani namenjeni proti Jelenovemu žlebu. Istočasno pa so malo nad seboj opazili premik belogardistov, ki so se prav tako premikali proti Jelenovemu žlebu. Patrola tov. Orjaka se je skrila v šikar tako, da jo belogardisti niso opazili. Ko je nato patrola zaslišala malo čez poldne streljanje v kotu Jelenovega žleba, je Orjak predvideval napad na 1. bataljon in je zato hitro spremenil svojo nalogo tako, da se je poskušal čimprej vrniti k svojim pri Vodnjaku in jih obvestiti o sovražniku.

Napad na prvi bataljon

Prvi je bil napaden 1. bataljon pri žagi v Jelenovem žlebu. Seveda pa je bil ta bataljon kaj hitro pripravljen za borbo, kajti stražar Ladislav Stefančič — Edi je Italijane pravočasno opazil in dal znak za preplah.

Sovražnik je okrog poldne napadel z manjšimi silami (okrog 60 Italijanov), misleč, da bo bataljon iznenadil, toda ta je bil že pripravljen za borbo. S hitrim nenadnim ognjem je bataljon usekal po napadajočem sovražniku. In zgodilo se je, da so partizani napadali in gonili odstopajoče Italijane, namesto da je bilo obratno, kot so si ti zamišljali. Ker je bil boj s 1. bataljonom kaj hitro končan, se je bataljon pomaknil višje v gozd. Italijani so imeli po belogardističnih poročilih enega padlega oficirja in tri vojake.

Kasno popoldne so zopet prišli Italijani, tokrat številčno močnejši (baje okrog 300 Italijanov) in ker niso našli partizanov pri žagi v Jelenovem žlebu, so mislili, da so ti zbežali. Brezkrbno so se pomikali po cesti, ki veže Jelenov žleb z Rakitnico (t. zv. Rudeževa cesta), ne vedoč, da taborita 2. in 3. bataljon z okrepitvami (Langijeva četa že pri Vodnjaku. (med Notom in Bradačem). Naenkrat je v smeri Belestene odjeknil strel. Vsi so mislili, da je stražar streljal na medveda, ki se je klatil tod okrog. Malo pred tem je dežurni v taborišču pregledal straže in ugotovil, da je vse v redu. To da že naslednji trenutek po strelu je intendant 2. bataljona Ivan Vadnal — Jelen pritekel povedat o bližajoči se italijanski koloni. Tedaj je Italijane opazil tudi dežurni Jože Podržaj — Šimen in na hitro proglasil preplah. Že prekaljeni borci, zaradi katerih junaštva zaslužijo, da jih poimenujemo predstavimo, so bili strelci: Alojz Purkart — Slavec, Franc Purkart — Čopek, Vasja Kogej ter puškomitraljezec Jože Lepin — Ris in Alojz Kožar — Prajerjev Slavec, ki je kar bos tekkel na položaj z zbrojevko in za njim partizanka Reza Podboršek, da bi mu dodajala strelivo, so v naj-

krajšem času zavzeli položaje in odprli ogenj iz vseh orožij. To je Italijane toliko zmedlo, da zaradi presenečenja niso mogli zavzeti borbenih položajev in onemogočiti partizansko obrambo. Ker pa jih je oviralo tudi neugodno ozko zemljišče, so poskušali čimprej izvléči se iz partizanske zanke, v katero so padli.

Čeprav je tričlanska partizanska patrola z Janezom Jančičem — Orjakom kar se da hitela, da bi iz Glažute prišla pravočasno k Vodnjaku in obvestila svoje o italijanski koloni, se je zgodilo, da je prišla na Rudežovo cesto šele na začetke italijanske kolone. In spet je domiselni Orjak svojo nalogo dopolnil tako, da je italijanski koloni, ko je zaslišal streljanje pri Vodnjaku, za njenim hrbotom od časa do časa dal malo vetra z mitraljezom.

Taka hitrost in bojna pripravljenost pri odpiranju ognja, kot so jo pokazali prej navedeni izkušeni borci, je imela svoje neslutene posledice. Kdor pozna konfiguracijo terena, bo lahko presodil, da se sovražnik nikakor ni mogel na hitro razviti v nasok zaradi prav ozkega dostopa proti taborišču obeh bataljonov. Poleg navedenega se je v bok nastopajočim Italijanom pognala tudi Rikijeva četa iz manevrskega bataljona, sodelovala pa je tudi Langijeva četa, ki je prav v tem času bila na poti v Šerčerjevo brigado. Kot ugotavljata tov. Strle, so se medtem kar najhitreje uredile za boj tudi 1. četa 1. bataljona in tri čete 3. bataljona.⁷

Komandir 2. čete Jože Podržaj — Šimen in Rudi Videreg — Brane s 1. četo sta brž zasedla grebenasto pobočje kote 838. Ivan Kovačič — Efenka pa je s 3. četo zasedel nasprotno stran ceste pod Črnim vrhom pri koti 1144. Prva četa 1. bataljona je zaobšla italijansko kolono ter po njej udarila z boka in od zadaj. V tej smeri je pritisnila tudi Rikijeva četa iz manevrskega bataljona.⁸ Tako Italijani niso imeli druge izbire, kot da so se prebijali skozi taborišče obeh bataljonov, ki pa je bilo pod stalnim ognjem borcev 3. bataljona in Langijeve ter Rikijeve čete.

In končno je borcem Efenkove in Šimnove čete uspelo obkoliti samo močno italijansko zaščitnico z enim oficirjem, ki je padel pod natančnim strelom vodnika Dušana Remiha — Duška. Ko je storila Efenkova bomba še svoje, se je morala preostala zaščitnica vdati. Zajeli so 7 zdravih in 1 smrtno ranjenega.

S tem je bil boj pri Vodnjaku nad Jelenovim žlebom končan in je trajal komaj nekaj več kot eno uro.⁹

S to sijajno in največjo partizansko zmago v letu 1942 si je Tomšičeva brigada pridobila bojnega duha in ugodno samozavest med borci kakor tudi zaupanje v partizansko zmago med prebivalci Ribniške doline.

Kritičen pregled o razvoju borbe

Če po končani borbi strnemo dogajanja v kritičen pregled, najprej padejo v oči različna poročila o borbi, ki ne odražajo pravega stanja, kajti kolikor virov, toliko različnosti, nobeno pa ne daje borbi tiste ocene, katero si je zaslužila kot največja zmaga nad oku-

patorjem, izbojevana v letu 1942, da ne upoštevamo veliko moralo med borci, malodušje in razkroj pri okupatorju in utrditev večjega zaupanja v partizansko zmago med prebivalstvom Ribniške doline.

V tej borbi smo zelo pogrešali podjetnost oziroma borbenost 2. bataljona, ki je zasedal položaje vzhodno od 3. bataljona. Da je tudi 2. bataljon deloval tako napadalno kot tretji, bi bila lahko uničena vsa italijanska kolona.

Če je utrpel še kakšne posledice razen kritike borcev, komunistov, kandidatov in skojcev Franc Bernard — Čakla, ker jim ni dovolil juriša kot komandir 2. čete 2. bataljona, ni znano. Tudi štabno vodstvo brigade, ki se je umaknilo na Travno goro in dalo enotam samo javko, kam naj se umaknejo po končani borbi, zasluži vso kritiko.

Nasprotno pa so se odlikovali vsi borci in nižji komandni kader, ki so zmago izbojevali, kajti kot je ugotovljeno, je poveljevanje na višji ravni popolnoma odpovedalo.

Druge velika netočnost je nastala pri ugotavljanju sovražnikovih živih in materialnih izgub. Ne bi bilo odveč, če pregledamo nekaj teh netočnosti oziroma različnosti:

Obveščevalna služba Tomšičeve brigade je poročala, da so Italijani pustili na bojišču šest mrtvih vojakov in enega poročnika. Po kasnejših raziskavah in pričevanjih udeležencev te borbe pa nato tov. Strle v svoji knjigi »Tomšičeva brigada 1942 — 43« ugotavlja, da to ne more biti točno, ker so borci ubili sovražnike takoj slačili in jih metali v prepadne skale pod Bradačem. Njihovo število ni znano, tudi se ne ve, koliko so jih Italijani odnesli seboj in končno koliko jih je umrlo med sovražnikovim odstopanjem.

Po istih podatkih so partizani v tej borbi zaplenili 17 pušk, 2 puškomitraljeza in dele dveh minometov, precej opreme, oblačil in obutve. Imeli pa so vsega 2 mrtva: stražar Franc Uranič — Nero v začetku in Marjan Pezdri — Roman na koncu borbe, ranjeni pa so bili trije partizani.¹⁰

Prav na dan izdaje povelja o sestavi Šerčerjeve brigade je že na dan 2. 10. 1942 Langijeva četa kot prva enota Šerčerjeve brigade sodelovala z dvema bataljonoma Tomšičeve brigade v

boju pri Vodnjaku, kjer so partizani dosegli veliko zmago: ubili, ranili in zajeli so 18 sovražnikov ter zaplenili dosti dragocenega orožja: 15 pušk, 1 puškomitraljez, podstavek minometa in zaboj min ter druge municije.¹¹

V spominskem opisu »500 let mesta Kočevje 1471 — 1971« pa zasledimo naslednje podatke: »Jelenov žleb — spopad pri Vodnjaku. 2. oktobra 1942 so se borci 2. in 3. bataljona Tomšičeve brigade v Jelenovem žlebu pod Malo belo steno spopadli z večjo italijansko enoto in jo v kratkem času porazili. Po italijanskih poročilih so imeli 10 padlih, med njimi enega oficirja in enega podoficirja, 3 pogrešane 6 ranjenih. Partizani so imeli enega mrtvega.¹²

V spominskem zborniku: »Ribnica skozi stoletja« beremo o boju pri Vodnjaku naslednje: »2. oktober. — Ob 4. uri popoldne Italijani pri Štirni odkrijejo brigado. Sledili so ji več dni in jo sedaj iznenada napadejo. Pri tem pajo sami temeljit o izkupijo. Po dveurni srditi borbi pade oficir, podoficir in 8 vojakov. Med ranjenimi je tudi vicebrigadir iz Dolenje vasi. Nekaj je tudi ujetih. Boj se konča tedaj, ko italijanska vojska zbeži proti Dolenji vasi.«¹³

Omenili smo nekaj podatkov o različnostih v poteku borbe pri Vodnjaku. Niti en podatek pa ni tak, da bi se mogli nanj popolnoma zanesti.

Mogoče bi najbolj odgovarjalo stvarnosti italijansko poročilo, ki so ga objavili na prizorišču borbe. Tam so Italijani postavili križ in na njem napisali, da je 2. 10. 1942 na tem mestu padlo 42 njihovih vojakov in če jim prištejemo še 7 zajetih, so Italijani tu zgubili najmanj 49 mož. Če bi bili naši podatki kolikor toliko točni, potem se nam vzbuja vprašanje, zakaj so Italijani na križu, ki je tam stal od leta 1942 — 1952, priznali za 42 padlih v tej borbi? In če se še dalje vprašamo, kje jesedaj križ, ki naj bi pomenil veliko zgodovinsko vrednost zaradi sovražnikovega priznanja o izgubah v eni sami borbi? Tisti, ki so ga odstranili in zamenjali z našim spomenikom v letu 1952, bi morali na vsak način nekaj o tem vedeti in povedati. Gre namreč za zgodovinsko vrednotenje materialne resnice. Tej zmagi in tistim borcem, ki so jo izbojevali, je treba dati pomen in priznanje, ki jim pripada.

Franc Levstik

LITERATURA IN VIRI:

- 1 Naša obramba št. 8 in 9 za leto 1982: — Franci Strle: Prva zmaga v Jelenovem žlebu
- 2 Zbornik dokumentov in podatkov: — Dokument št. 52 — stran 152 in — M. Guček: Šerčerjeva brigada str. 13
- 3 — M. Guček: Šerčerjeva brigada str. 14
- 4 Zbornik dokumentov in podatkov: — Dokument št. 28 stran 82 in — M. Guček: Šerčerjeva brigada str. 15
- 5 Naša obramba št. 8 in 9 za leto 1982: — Franci Strle: Prva zmaga v Jelenovem žlebu
- 6 Zbornik dokumentov in podatkov — Priloga I: — Dnevnik Gl. štaba NOV in POS stran 557
- 7 Naša Obramba št. 8 in 9 za leto 1982: — Franci Strle: Prva zmaga v Jelenovem žlebu
- 8 Isto kot pod 7
- 9 Isto kot pod 7
- 10 — Milan Guček: Šerčerjeva brigada str. 14 ima zvezo z Zbornikom dokumentov in podatkov
- 11 500 let mesta Kočevje 1471 — 1971
- 12 — Matija Žgajnar: Kočevska v NOB 1941—45 str. 114.
- 13 Ribnica s kozi stoletja: — Matija Maležič—Ciril: Narodno osvobod. borba stran 130

Kegljalci Rika zmagovalci turnirja v Münchnu

V počastitev dneva republike 29. novembra je kulturno in športno društvo Triglav iz Münchna organiziralo kegljaški turnir. Kot edini predstavnik iz Jugoslavije je nastopilo tudi kegljaško moštvo iz Rika. V konkurenci sedmih ekip so z rezultatom 4740 kegljev osvojili prvo mesto. Tudi med posamezniki je bil najboljši Peter Andoljšek — 825. Kogoj Bojan pa tretji z 821 keglji.

Ekipo Rika so zastopali: Lovšin Tomaž, Lovšin Tone, Trdan Toni, Kogoj

Bojan, Mate Ludvik in Andoljšek Peter, Vodja in predstavnik DO Riko pa je bil ing. Franc Silc.

Zmagovalni pokal je izročil ekipi Rika konzul SFRJ v Münchnu.

Rezultati:

1. RIKO	4740
2. TRIGLAV I.	4696
3. MLADOST	4616
4. SIMENS	4564
5. JADRAN	4561
6. DRAVA	4528
7. TRIGLAV II.	4466

Za REŠETO piše Urban

Še malu, pa ga bou kon'c, lajta namreč. Prou bal' smo se ga, lajtašn'ga lajta, koku h'du buo, zdaj smo pa v'sjel', ku vajmo, de bou drugu lajtu še tježe in huje. Saj toku je blu zmjeraj in še buo, saj prauamo, de buo še an' caj h'du, potlaj buo pa zmjeraj huje.

Zdaj se pr'paulamo na sprejem načrta rezvoja ze naslajdn'h pjet lajt in do lajta dva tauž'nt, pa tud'

ne volitve, k' buodo spomlad. Kar dost' besajd je blu že o t'm rečjanu, pousood gruntajo, kdu buo kaj u občin', pa an' so ze t'ga, drug' ze družga, tanajbulše muoramo pa zbrat, predlagat in zvol't, če čmo tud' še napraj dobru furat.

Naj dougu t'ga, ku so ne občin' sprejemal' ane odloke o dauk'h ze drugu lajtu, pa je tud' predlaganu obdaučevajne stanovajnsk'h hiš. Majnde buomo muora' lastnik' hiš kar precaj dauka plačat. Praujo, de je tu dauk ne pridnat, saj tist', k' n'č najmajo in stanujejo u blok'h, ne buodo n'č plačval'. S'm se z an'm pr'ratlam, k' stanuje u blok', kar malu skrajgou. Je rjeku, prou vam je, tabogat'm, de buoste plačal' dauke ze hiše, saj b' blu trajba use pregljedat, zekaj ste neupravičenu bogat', od kej vam dnar ze hiše in use tadrugu, on je pa rajvež, k' še kumaj ze kurjavo sprav' skupaj, pa krompjer je drag, kruh in muoka in mlajku in pet'ršilj in use. Ku de zame njab' blu dragu. Pa s'm se r'zjezu in je malu mankalu, de ga naj-s'm puoču. Jest t' buom že dau hudiča, s'm se r'zjezu, jest te buom dau pregljedat, zakaj s' neupravičenu rajv'n ozjerama n'č najmaš. Glih tulku cajta dajlaš ku jest, učas'h še bulše z'služ's, pa najmaš hiše. Imaš pa lajp auto, stanuješ u stanovajn' (ze subvencijo stanarine pa tud' jest dajem!), usaku lajtu grješ ne murje ne dopust pa pozim' smučat, use suorte gvanu imaš, zmjeraj popoučne in fraj dni pa špancierjaš Rib'nc' od štarije do štarije in use taprvu zvajš, kaj je p'r nas nouga. In jest — usa lajta dajlam ku nor'c, nikdar ne grjem ne murje al pa smučat, najmam cajta ze špancier, pa buom ne konc' imu kaj pokazat, kaj s'm u žiulejn' skupaj sprav'u. Kaj pa on? Tud' krompjer in solato in peteršilj in čebulo in f'žou sam pr'dajlam ne vrtičk', mlajku p'r kmet' kup'm, polajit' pa mu pomagam p'r sajn'. In ku m' ne hiš' strajha pušča al pa puoč' vodovod, n'č ne kounem Košoroka s stanovajnske skupnosti ku tist' ne stanovajn'h, ampak sam poprav'm. Pa tud' dougčas m' naj nikdar in najmam cajt misl't ne neumnaš' pa juokat koku je h'du in use dragu. Če me pa pozim' zjebe, se zetu n'hče ne občin' ne sekjera, saj zetu še ne vajo. Sam s'm uržah, k' najs'm dr' v p'rpravu in premoga plačou, pa še sam muoram kur't. Če pa stanovauce u blok'h zjebe, k' njačjo us' zmjeraj plačat kurjavo, je pa cajla občina u lufstu pa špuotajo in Košoroka in Komunalo in ne vajm koga še. Dauke od hiš buomo pa le mi plačal', saj je trajba tam uzet, kjer kaj je, p'r'c'h, k' n'č naj-majo, toku ne muorejo.

Pa brez zamjere. Use tabulše želim drugu lajtu us'm skupaj, de le njab' blu slabše od lajtas, pa buomo zje prestat'.

Vaš Urban

REŠETO

Beseda uredništva

Pred vami je, dragi bralci, zadnja, deseta letošnja številka Rešeta. Po daljšem času (šest let že izhajamo!) smo letos izpolnili letni plan števk, s tem da sta bili dve številki dvojni — aprila in novembra. Kljub temu prejemniki niso bili v ničimer prikrajšani. Opredeljeno je, da letno izdamo deset števk s po 16 strani, kar naj bi bilo skupno 160 časopisnih strani. Dejansko pa je izšlo deset števk v skupnem obsegu 184 časopisnih strani (24 strani več!), od tega je bilo posebne priloge Delegatsko Rešeto 44 strani. V Delegatskem Rešetu smo objavljali letos najpomembnejše skupščinske dokumente, ki zadevajo naš nadaljnji razvoj. Najobsežnejša delegatska priloga je bila v novembrski številki, kar 36 strani je imela, v njej pa smo objavili dokumente o temeljih planov za naslednje srednjeročno obdobje občine in samoupravnih interesnih skupnosti gospodarskih in družbenih dejavnosti. Posebej bi radi opozorili na trajnejši pomen novembrske številke Delegatskega Rešeta, ki bi jo kazalo shraniti, še prej pa temeljito prebrati. V januarju bo organizirana javna razprava o teh in drugih razvojnih dokumentih in prav bi bilo, da se razprave udeležimo vsi, spoznani s predlaganimi dokumenti, da bomo lahko ustvarjalno sodelovali pri oblikovanju končnih predlogov naših srednjeročnih razvojnih dokumentov.

Opozoriti moramo še na septembrsko in sedanjo številko Rešeta, v katerih so objavljeni (septembra) vsi dotlej evidentirani možni kandidati za delegate ter (tokrat) evidentirani možni kandidati za opravljanje odgovornejših funkcij v skupščini občine in SIS. Ker prehajamo v zaključni del predvolilnih opravil, je dobro, da smo s stvarmi temeljito seznanjeni. Tudi nasploh smo volitvam vse leto posvečali posebno skrb in tako bo tudi v začetku prihodnjega leta vse do volitev sredi marca. V prihodnje pa se bomo še bolj kot doslej trudili, da bi Rešeto kar najbolj neposredno zasledovalo delovanje skupščin in posredovalo delegatom kar največ koristnih informacij in znanj za kvalitetno delegatsko odločanje v skupščinah.

Upamo, da bomo tudi v prihodnjem letu vsaj tako redno izhajali kot letos, čeprav bo to malo težje. Ob tem ponovno pozivamo bralce, naj se s svojimi prispevki pogostejše oglašajo v listu, ker le vsi skupaj ga bomo lahko naredili bolj zanimivega, bralnega, bolj našega.

Srečno, zdravo in uspešno, brez večjih pretresov leto 1986 vam želi uredništvo

Lepo je v naši domovini biti mlad

Že od samega začetka obstaja med mladimi potreba po prostorih, kjer naj bi se zbirali, pogovarjali, združevali in podobno.

Vemo, da je v Ribnici mladinski klub, ki pa je prej na slabem glasu (zaradi neodgovornih mladincev in seveda tudi ostalih), kot pa zbirališče v prostem času. Tako vidiš večino mladitv po ribniških gostilnah, predvsem v novi gostilni BISTRO — SLAVIN, ki je seveda po urejenosti (video, glasba...) najbolj primeren kotiček za mlade v Ribnici.

Sprašujem se, zakaj je tako? Mislim, če imajo v vaseh mladi svoje prostore (Dol. vas, Goriča vas...), naj bi jih imeli tudi v Ribnici. Že ves čas v Ribnici govorimo o potrebi po teh prostorih, vendar se stvari ne premaknejo naprej, boljše rečeno se pomikajo nazaj, saj bodo v kratkem sedanji prostori mladincem odvzeti, ker tam nameravajo narediti podhod in baje namestiti delavnico za zlatarja. Mladina pa naj se znajde kakor ve in zna, še bolj pa, če gre kar v gmajno. TOREJ...

Iz tega je razvidno, da se prostori raje dodeljujejo raznim obrtnikom in podobnim denarja polnim ljudem kot

pa mladim. Tudi prenova Miklove hiše in mestnega jedra nima v planu prostorov za mlade. Kako naj se potem mladi dogovarjamo, vključujemo v razne zbornice, VOLITVE in še bi lahko naštevali stvari, za katere pravijo, da zanje nismo naredili nič in v katere se ne vključujemo? Če imamo denar za obnovo Miklove hiše, obnovo mestnega jedra, za izgradnjo raznih gasilskih domov po vaseh in podobno, mislim, da bi se našel tudi prostor za mladino, da ne bom v prvi vrsti postavljala denar, ki najbrž ne pride v poštev.

V naši družbi vseskozi ponavljamo, da je na mladih bodočnost, vendar v Ribnici tega ni čutiti, kot je razvidno iz same situacije (štipendiranje, problem mladinskih prostorov...).

Vse kaže, da bi bilo nujno spremeniti geslo: »LEPO JE V NAŠI DOMOVINI BITI MLAD«, v drugo verzijo: »LEPO JE V NAŠI DOMOVINI BITI STAR«, velja pa tudi to (citiram članek iz časopisa DELO, dne 26. 9. 1985) »SVET JE NA MLADIH, KO OSTARIJO«.

Pa bo po novem letu mogoče kaj bolje?

Ciril Andoljšek

REŠETO

Glasilsko Socialistične zveze delovnega ljudstva Ribnica. Izhaja enkrat mesečno oziroma desetkrat letno v nakladi 4.000 izvodov. Ureja uredniški odbor v sestavi: France Grivec, odgovorni urednik, Stane Kromar, glavni urednik, Karel Oražem, Viktor Pogorelec, Ivan Petrič, Alojzija Zakrajšek, Janez Mihelič, France Lapajne, Stanko Rus, Janez Bambič, tehnični urednik: Uroš Bregar. — Uredništvo: OK SZDL Ribnica, 61310 Ribnica, Šeškova 14, telefon 861-274 ali 861-067. — Priprava za tisk: DIC — TOZD Grafika Novo mesto, Tisk: Tiskarna Novo mesto.